

| اثر بنگاه های کوچک و متوسط استان اصفهان بر GDP |

- نام پژوهش: اثر بنگاه های کوچک و متوسط استان اصفهان بر GDP | کد شناسایی: ۱۱۱۱۱۰۰۰۶۱۷ تهیه شده: واحد پژوهش و بررسی های اقتصادی
- انتشارات: اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی اصفهان
- ریخ انتشار: شهریور ماه ۱۴۰۰
- صاحب امتیاز: اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی اصفهان
- تهیه کننده: دکتر مصطفی مبینی دهکردی-مهدی براتی
- ناظر علمی: دکتر زهرا زمانی

هدف، کمبود سرمایه در گردش و عدم صادرات محور بودن SMEها در استان و محدود بودن فروش به بازارهای داخلی. در این خصوص، بررسی عوامل داخلی حاکی از وضعیت مناسب عوامل درونی و قوی بودن نقاط قوت نسبت به نقاط ضعف در این صنایع استان می باشد.

همچنین در ادامه با تحلیل این ماتریس در مورد SMEها در استان مشخص شد که مهمترین فرصتها در استان در مورد این صنایع عبارتند از: وجود دانشگاهها و مراکز نوآور و تحقیقاتی و تربیت نیروی نخبه و تحصیلکرده و فراهم کردن زمینه های سرمایه گذاری مشترک و ایجاد صندوق های سرمایه گذاری در شهرستانها و بخشداریها. علاوه بر این مهمترین تهدیدها برای این صنایع، نامناسب بودن ساختار صنعت کشور و استان و توجه بیشتر به صنایع بزرگ، ناهماهنگی بین مقررات و ضوابط بخش های اقتصادی کشور در خصوص واحدهای تولیدی و صنعتی و ضعف قوانین مالکیت فکری در کشور بوده است. در این مورد نیز با توجه به بررسی عوامل خارجی (EFE) این نتیجه به دست آمد که از لحاظ شرایط خارجی وضعیت مناسبی در این صنایع وجود ندارد و تهدیدهای پیش روی صنایع کوچک بیشتر از فرصت های پیشرو می باشد.

بنابراین با توجه به ماتریس های عوامل داخلی (IFE) و ماتریس عوامل خارجی (EFE) و ترسیم در ماتریس SWOT وضعیت صنایع کوچک و متوسط در استان با توجه به نقشی که این صنایع در تولید ناخالص استان دارند، وضعیت رقابتی می باشد. بدین معنی که با توجه به قوت های موجود در این صنایع و تهدیدهایی که پیشروی این صنایع وجود دارد بتوانند به صورت رقابتی به انجام امور اقتصادی بپردازند و این وضعیت استراتژی پیش آمده اصل توجه به صنایع بزرگ را رد و توجه هرچه بیشتر به صنایع کوچکتر را معطوف می کند.

●● مقدمه

در باب اهمیت شرکت های کوچک و متوسط باید گفت عموماً مشاهده شده است که نوآوری و کارآفرینی با شرکت های کوچک آغاز می شود. با جایگذاری صنایع بزرگ به جای صنایع

●● خلاصه مدیریتی

صنایع کوچک و متوسط (SMEها) صنعتی هستند که به نیروی انسانی کمی نیاز دارند و اگر شرایط برای آنها فراهم باشد موجب رشد کارآفرینی، نوآوری، پویایی و فرصت های شغلی می شوند. تعداد هرچه بیشتر این صنایع و دخالت بخش بزرگی از نیروی کار می تواند رشد اقتصادی در یک کشور را تحریک کند. این صنایع در سیاست های عمومی کشورهای توسعه یافته و کشورهای در حال توسعه، در راستای کاهش بیکاری و رشد اقتصادی جای گرفته اند. معیار تعریف همه جانبه SMEها در کشورهای مختلف متفاوت است. در ایران، تنها عامل دسته بندی SMEها، میزان اشتغال بوده، به طوری که در وزارت صنایع و بانک مرکزی اندازه ی بنگاه های با تعداد کارکن کمتر از ۵۰ نفر را صنایع کوچک و از ۵۰ تا ۱۵۰ نفر را صنایع متوسط و از ۱۵۰ نفر به بالا را بنگاه های بزرگ صنعتی می نامند.

طبق آخرین آمار ارائه شده در سال ۱۳۹۷، ۲۴/۵۹ درصد از ارزش افزوده بخش صنعت استان اصفهان، مربوط به کارگاه های کوچک و متوسط (زیر ۱۰۰ نفر کارکن) و ۷۵/۴۱ درصد از ارزش افزوده بخش صنعت استان اصفهان، مربوط به کارگاه های بزرگ صنعتی (کارگاه های با ۱۰۰ نفر کارکن و بالاتر) است. همچنین صنایع کوچک و متوسط (کارگاه های زیر صد نفر کارکن) در استان اصفهان، با تعداد ۳۴۹۴ کارگاه، ۹۲/۳۵ درصد از کل کارگاه های صنعتی استان در سال ۱۳۹۷ را به خود اختصاص داده اند. در این سال، بیشترین سهم کارگاه های صنعتی مربوط به کارگاه های صنعتی با نیروی کار ۴۹-۱۰ نفر کارکن می باشد که با ۳،۱۳۶ کارگاه، ۸۱/۹۹ درصد از کارگاه های صنعتی استان را به خود اختصاص داده اند.

با تحلیل ماتریس SWOT برای این صنایع در استان اصفهان، مشخص شد که مهمترین نقاط قوت این صنایع عبارتند از: استفاده از امکانات محلی و سرمایه های خرد، تطابق بهتر با اکوسیستم کارآفرینی و استفاده از کارآفرینان و نوآوران گمنام و بالا بودن قابلیت جذب و بومی کردن تکنولوژی. همچنین مهمترین نقاط ضعف این صنایع در استان عبارت بوده اند از: ضعف و مشکلات در زمینه بازاریابی خارجی محصولات و عدم شناخت بازارهای

طبق آخرین آمار ارائه شده در سال ۱۳۹۷، ۲۴/۵۹ درصد از ارزش افزوده بخش صنعت استان اصفهان، مربوط به کارگاه های کوچک و متوسط (زیر ۱۰۰ نفر کارکن) و ۷۵/۴۱ درصد از ارزش افزوده بخش صنعت استان اصفهان، مربوط به کارگاه های بزرگ صنعتی (کارگاه های با ۱۰۰ نفر کارکن و بالاتر) است.

از یک بنگاه خرد است که تنها توسط یک نفر اداره می شود و از سوی دیگر ساختار این بنگاه بسیار ساده تر از موسسات عظیمی است که از لایه های مختلف مدیریتی و دپارتمان های تخصصی تشکیل شده اند. با وجود تعاریف مختلف از این بنگاه ها، از نظر بانک جهانی، بنگاه های کوچک و متوسط آنهایی هستند که در تقسیم بندی نشان داده شده در جدول ۱ بگنجد.

طبق تعریفی که بانک جهانی از بنگاه های کوچک و متوسط ارائه داده، این کسب و کارها به بنگاه هایی اطلاق می شود که دارای حداکثر ۳۰۰ نفر نیرو بوده و فروش کل سالانه آن از ۱۵ میلیون دلار تجاوز نکند. در ایران نیز تعریف کسب و کارهای کوچک و متوسط

● جدول ۱. تعریف بنگاه های کوچک و متوسط در تعاریف بانک جهانی

اندازه بنگاه	تعداد کارگران	میزان دارایی ها	فروش سالانه
خرد (بسیار کوچک)	کمتر از ۱۰ نفر	کمتر از ۱۰۰ هزار دلار	کمتر از ۱۰۰ هزار دلار
کوچک	کمتر از ۵۰ نفر	کمتر از ۳ میلیون دلار	کمتر از ۳ میلیون دلار
متوسط	کمتر از ۳۰۰ نفر	کمتر از ۱۵ میلیون دلار	کمتر از ۱۵ میلیون دلار

● منبع: بانک جهانی

از سازمانی به سازمان دیگر متفاوت است و تعریف واحد و مشترکی در این خصوص وجود ندارد. ارگان ها و سازمان های مختلف هر یک بنا به مقتضیات کاری خود، تعاریف و تقسیم بندی های متفاوتی ارائه داده اند. وزارتخانه های ذی ربط اعم از وزارت صنعت، معدن و تجارت یک تعریف از این کسب و کارها دارند و بانک مرکزی و مرکز آمار نیز هر یک تعاریف متفاوتی از این بنگاه ها ارائه کرده اند. شاخص های مختلفی برای تعریف این کسب و کارها وجود دارد، اما شاخصی که در این تعاریف مشترک است، تعداد کارکنان این کسب و کارها است. به عنوان نمونه در طبقه بندی اداره آمار بانک مرکزی واحدهای با کمتر از ۱۰ کارکن «خرد»، ۱۰ تا ۴۹ کارکن «کوچک»، ۵۰ تا ۹۹ کارکن «متوسط» و بالاتر از ۱۰۰ کارکن «بزرگ» نامیده می شوند.

چنانچه در جدول ۲ نشان داده شده است، معیار تعریف همه جانبه SME ها در کشورهای مختلف متفاوت است. در ایران، تنها عامل دسته بندی SME ها، اشتغال بوده، به طوری که در وزارت صنایع و بانک مرکزی اندازه ی بنگاه های با تعداد کارکن کمتر از ۵۰ نفر را صنایع کوچک و از ۵۰ تا ۱۵۰ نفر را صنایع متوسط و از ۱۵۰ نفر به بالا را بنگاه های بزرگ صنعتی می نامند.

کوچک و متوسط، تمرکز اقتصادی اثرات منفی بر ارزش های کارآفرینی، نوآوری و تغییرات فناوری می گذارد و پیشرفت فناوری (که به واسطه آن بازارهای جدید ایجاد می شود) و در واقع طوفان مداوم خلاقیت تخریبی از حرکت باز می ایستد؛ بنگاه های کوچک و متوسط با توجه به هزینه های ثابت و متغیر پایین خود به راحتی می توانند از عهده ایفای نقش کارآفرینی برآیند، از این رو بسیاری از کارآفرینان فعالیت خود را در قالب ایجاد شرکت های کوچک و متوسط آغاز می کنند؛ این شرکت ها سهم به سزایی در توسعه صنایع پیشرفته و ایجاد اشتغال دارند. در کشورهای جنوب شرقی آسیا SME ها به عنوان رکن اساسی در اقتصاد و اشتغال این کشورها محسوب می شوند. این صنایع حداقل از چهار

جنبه بر اقتصاد جهانی تأثیر می گذارند: کارآفرینی، نوآوری و تغییر فناوری، پویایی صنعت و ایجاد اشتغال و درآمد. همچنین معمولاً اقدام به نوآوری در شرکت های بزرگ همراه با هزینه ها و ریسک های بالا است و تقبل آن می تواند برای شرکت های بزرگ بسیار سنگین باشد. بنابراین مطالعه این صنایع و نقشی که می توانند بر GDP داشته باشند از اهمیت بالایی برخوردار است.

در این گزارش، نقشی که SME ها بر GDP در استان اصفهان دارند مورد بررسی قرار گرفته است و بدین منظور از داده های ارزش افزوده این صنایع و همچنین میزان اشتغال ایجاد شده توسط آنها استفاده شده است. در ادامه به منظور بررسی وضعیت این صنایع در اقتصاد، از ماتریس SWOT استفاده شده است تا مهم ترین نقاط قوت، ضعف، تهدیدها و فرصت ها آنها شناسایی شود و بر اساس این تحلیل بهترین استراتژی ای در برخورد با این صنایع مشخص خواهد شد. بنابراین در بخش اول به تحلیل آماری این صنایع و در قسمت دوم به تحلیل ماتریس SWOT این صنایع پرداخته می شود.

● تعریف SME ها

از نظر سازمانی، یک بنگاه کوچک و متوسط بسیار پیچیده تر

طبق تعریفی که بانک جهانی از بنگاه های کوچک و متوسط ارائه داده، این کسب و کارها به بنگاه هایی اطلاق می شود که دارای حداکثر ۳۰۰ نفر نیرو بوده و فروش کل سالانه آن از ۱۵ میلیون دلار تجاوز نکند. انی از بنگاه های کوچک و متوسط ارائه داده، این کسب و کارها به بنگاه هایی اطلاق می شود که دارای حداکثر ۳۰۰ نفر نیرو بوده و فروش کل سالانه آن از ۱۵ میلیون دلار تجاوز نکند.

اثر بنگاه های کوچک و متوسط استان اصفهان بر GDP | شهریور ماه ۱۴۰۰

● جدول ۲. تعریف بنگاه های کوچک و متوسط و معیارهای آن در کشورهای مختلف

کشور	تعریف بنگاه های کوچک و متوسط	معیار تعریف
چین	تعداد کارکنان کمتر از ۱۰۰ نفر	تعداد کارکنان
اندونزی	تعداد کارکنان کمتر از ۱۰۰ نفر	تعداد کارکنان
ژاپن	تعداد کارکنان کمتر از ۲۰۰ نفر یا سرمایه کمتر از ۱۰ میلیون ین	تعداد کارکنان و ارزش دارایی ها
کره جنوبی	تعداد کارکنان کمتر از ۲۰۰ نفر در بنگاه های تولیدی و تعداد کارکنان کمتر از ۴۰ نفر در بنگاه های خدماتی	تعداد کارکنان
مالزی	میزان گردش مالی سالانه کمتر از ۱۵۰ میلیون واحد مالی مالزی و تعداد کارکنان کمتر از ۱۰۰ نفر	تعداد کارکنان و گردش مالی
فیلیپین	تعداد کارکنان کمتر از ۱۰۰ نفر و میزان دارایی کمتر از ۲۰ میلیون واحد مالی	تعداد کارکنان و میزان دارایی
سنگاپور	در بنگاه های تولیدی ارزش دارایی های ثابت کمتر از ۱۴ میلیون دلار سنگاپور و در بنگاه های خدماتی تعداد کارکنان کمتر از ۱۰۰ نفر	تعداد کارکنان و میزان دارایی
تایوان	در بنگاه های تولیدی سرمایه پرداخت شده کمتر از ۲۰ میلیون و مجموع دارایی ها کمتر از ۱۲۰ میلیون و در موسسات تجاری و خدماتی فروش کمتر از ۲۰ میلیون	سرمایه پرداخت شده، دارایی و فروش
تایلند	تعداد کارکنان کمتر از ۱۰۰ نفر در صنایع کاربر و در صنایع سرمایه بر، سرمایه کمتر از ۱۰۰ میلیون	تعداد کارکنان و سرمایه
آلمان	تعداد کارکنان آنها کمتر از ۵۰۰ نفر باشد. آن دسته از بنگاه ها که تعداد کارکنان آنها حداکثر ۱۰ نفر باشد، بنگاه کوچک و از ۱۰ نفر تا ۵۰ نفر بنگاه متوسط به حساب می آیند. بنگاه هایی که گردش مالی آنها کمتر از ۵۰۰ هزار مارک باشد، بنگاه کوچک به حساب می آیند.	تعداد کارکنان و گردش مالی
اتریش	بنگاه هایی که تعداد کارکنان آنان کمتر از ۵۰ نفر باشد، بنگاه های کوچک و بنگاه هایی با کارکنان بین ۵۰ تا ۲۵۰ نفر بنگاه متوسط محسوب می گردند. بنگاه هایی که گردش مالی سالانه آنها کمتر از ۲۰ میلیون یورو و یا جمعه ترازنامه آنها کمتر از ۱۰ میلیون یورو باشد، SME شناخته می شوند.	تعداد کارکنان و گردش مالی
کانادا	یک بنگاه تولید کالا با کمتر از ۱۰۰ نفر کوچک تلقی می شود، حال آنکه برای بنگاه های خدماتی نقطه تمایز کمتر از ۵۰ نفر است. بیشتر از معیار فوق تا مرز ۵۰۰ نفر بنگاه متوسط تلقی می شود.	تعداد کارکنان

● منبع: یافته های پژوهش

● تجربه کشورهای در رابطه با SMEها

● کره جنوبی

در کشور کره جنوبی اگرچه چپولها مسئول اکثر سرمایه گذاری های کره در تحقیق و توسعه اند، کارشناسان می گویند ممکن است چالش هایی را برای سلامت اقتصاد کره نیز ایجاد کنند. اقتصاددانان هشدار دادند که شرکت های بزرگ اغلب از نفوذ انحصاری خود برای خارج کردن شرکت های کوچک و متوسط (SME) از بازار استفاده

اهمیت بنگاه های کوچک و متوسط و کارآفرینان در رشد و توسعه اقتصادی در اواخر دهه ۱۹۴۰ همزمان با معرفی سیاست های هدف دار اقتصادی (از قبیل اعتبارات یارانه ای و برخی مالیات های خاص) مشخص شده بود و دولت ها از تاسیس این بنگاه ها حمایت می نمودند (بنگاه های کوچک و متوسط در ژاپن و توسط منابع مالی دولتی در سال ۱۹۴۸، در آمریکا در سال ۱۹۵۳، در هند در سال ۱۹۵۴ و در ترکیه در سال ۱۹۷۶ ایجاد شدند).

می کنند، اغلب نوآوری های این شرکت ها را کپی می کنند تا خودشان را توسعه دهند یا SME ها را خریداری کنند. در این فضا، شرکت های کوچک و متوسط که نقش بیشتری در اشتغال زایی در کشور دارند، قادر به رشد نیستند. همچنین شکاف دستمزد قابل توجهی بین این شرکت ها وجود دارد، به طوری که متوسط پرداخت کارگران در SME ها تنها ۶۳ درصد درآمد در چپول ها است. علاوه بر این، کارشناسان معتقدند فساد گسترده ای که اغلب به چپول ها مرتبط است، رقابت اقتصادی و اعتماد اجتماعی را کاهش می دهد و منجر به افزایش مخارج و تصمیم گیری ضعیف می شود.

● در ادامه برنامه ها و رویکردهایی که سازمان SMBA برای دستیابی به هریک از اهداف شش گانه بالا دنبال می کند معرفی می شوند:

۱ - بهبود ساختار و جایگاه رقابتی بنگاه های کوچک و متوسط

برای دستیابی به هدف بالا، رویکردهای سازمان SMBA معطوف به موارد زیر است:

● اصلاح ساختار بنگاه های کوچک و متوسط: برای تامین مالی هزینه های مربوط به نوسازی و بازسازی و همچنین هزینه های مربوط به اصلاح ساختار بنگاه های کوچک و متوسط و تامین مخارج مربوط به دستیابی به فناوری های پیشرفته برای ورود این بنگاه ها به بازارهای جهانی، رویکرد سازمان SMBA انتشار اوراق قرضه عمومی برای تامین هزینه های سرمایه گذاری و سرمایه در گردش شرکت های با توان رشد بالاست. این تجربه ابتدا در بخش تولید به کار گرفته شد و پس از مشخص شدن آثار مثبت آن هم اکنون به بخش خدمات نیز در حال گسترش است.

● حمایت از کاربرد فناوری اطلاعات: سازمان SMBA با اعتقاد به نقش موثر فناوری اطلاعات در جهانی شدن بنگاه های کوچک و متوسط، سیاست حمایت از این بنگاه ها برای استفاده بیشتر از فناوری اطلاعات را در پیش گرفته و تلاش می کند با استفاده از آن شبکه های ارتباطی بین بنگاه ها با یکدیگر و با سازمان ها و نهادهای حمایت کننده از آنها و سایر عناصر حاضر در اقتصاد این کشور و سایر کشورها را توسعه دهد. اعطای وام های لازم برای خرید و نصب سخت افزارها و تجهیزات مورد نیاز و ایجاد شبکه ارتباطی بین بنگاه های کوچک و متوسط با یکدیگر و با سازمانهای حامی آنها از طریق فناوری های اطلاعاتی و شبکه های کامپیوتری از برنامه های این سازمان است که به تازگی به بهره برداری رسیده است.

● همکاری بین بنگاه های کوچک و متوسط: هدف از تشویق همکاری بین بنگاه های کوچک و متوسط ایجاد هم افزایی بین منابع تحت مالکیت و کنترل این بنگاه ها و افزایش توان چانه زنی آنها در مناسبات اداری - اقتصادی است. چارچوب قانونی این سیاست در سال ۱۹۶۱ با تصویب «قانون همکاری کسب و کارهای کوچک» (The Small Business Cooperative Act) فراهم شده است. اعطای مشوق های مالیاتی برای ارجاع کار از سوی شرکت های بزرگ به بنگاه های کوچک و متوسط و توسعه فرهنگ «پیمانکاری جزء» (Subcontracting) در چارچوب این قانون دنبال شده است.

● نظارت بر روابط سالم بین شرکت های بزرگ و بنگاه های کوچک و متوسط: این نظارت با هدف سالم سازی قراردادهای

امروزه سیاست های دولت کره برخلاف دهه های گذشته، بیشتر در حمایت از شرکت های کوچک و متوسط است. اکثر کره جنوبی را به شرکت های چپول می شناسند که زندگی سیاسی و اقتصادی کره را تحت سلطه قرار داده اند، و کمتر به حمایت قابل توجهی که دولت از شرکت های کوچک و متوسط (SME) می کند، توجه شده است.

در حال حاضر همانند اکثر کشورها، SME های کره ای نقش مهمی در اقتصاد ملی ایفا می کنند. در کره ۳ میلیون شرکت کوچک و متوسط همراه با ۱۰.۸ میلیون کارمند حضور دارد که ۴۸ درصد تولید داخل را به خود اختصاص می دهد. با توجه به رشد سریع صنعت خدمات در کره جنوبی و تمرکز دولت بر توسعه و حمایت از SME ها، به تدریج جایگاه SME ها در اقتصاد کره مهم تر شد. در سال ۲۰۱۱، SME ها برای نخستین بار بیش از ۵۰ درصد جمعیت فعال کشور را در استخدام گرفتند و طبق اداره آمار کره ۱،۲۶ میلیون نفر در این بخش مشغول به کار بوده اند. امروزه نیز سیاست های دولت در راستای حمایت از استارت آپ ها است، به طوری که در برنامه چشم انداز این کشور، اجرای یک هاب بزرگ کارآفرینی طی ۳ تا ۵ سال آینده نیز پیش بینی شده است.

کره جنوبی با توجه به نقش و تاثیر بنگاه های کوچک و متوسط در توسعه اقتصادی این کشور مسئولیت حمایت و گسترش بنگاه های کوچک و متوسط را به وزارت صنعت و تجارت واگذار کرده است. در درون این وزارتخانه تشکیلات ویژه ای ایجاد شده است که مسئولیت اصلی را در مورد برنامه های مختلف حمایتی و سیاست های اجرایی دولت در مورد بنگاه های کوچک و متوسط برعهده دارد. این تشکیلات که به اختصار SMBA خوانده می شود، سیاست های اجرایی را با نظر و مشارکت کمیسیون ویژه ریاست جمهوری در امور بنگاه های کوچک و متوسط تدوین و به اجرا می گذارد.

● اهداف اصلی سازمان SMBA عبارتند از:

- بهبود ساختار و جایگاه رقابتی بنگاه های کوچک و متوسط کره جنوبی؛
- کمک به ایجاد ثبات اقتصادی؛
- کمک به تاسیس بنگاه های کوچک و متوسط جدید و حمایت از کارآفرینان؛

اعطای وام های لازم برای خرید و نصب سخت افزارها و تجهیزات مورد نیاز و ایجاد شبکه ارتباطی بین بنگاه های کوچک و متوسط با یکدیگر و با سازمان های حامی آنها از طریق فناوری های اطلاعاتی و شبکه های کامپیوتری از برنامه های این سازمان است که به تازگی به بهره برداری رسیده است.

اعطای وام،
معافیت های
مالیاتی و سایر
تسهیلات اعتباری
به سازندگان مراکز
تجاری و کمک به
تجهیز این مراکز به
فناوری های نوین
ارتباطی از دیگر
برنامه های دولت
کره جنوبی برای
بهبود ساختار نظام
توزیع محسوب
می شود.

مربوط به ارجاع کارهای پیمانکاری جزء بین ۳۰ شرکت بزرگ کره جنوبی با پیمانکاران جزء و نیز در قراردادهای بین پیمانکاران جزء اعمال می گردد.

● پشتیبانی مالی از بنگاه های کوچک و متوسط: این سیاست با هدف تقویت قدرت رقابتی بنگاه های کوچک و متوسط در مناقصه ها و مزایده ها و از طریق تشکیل صندوق مشترک SMBA با آنها به اجرا درآمده است.

● حمایت از زنان کارآفرین: در حال حاضر دولت کره جنوبی در حال تدوین پیش نویس قانونی برای اولویت دهی به زنان کارآفرین در برنامه های حمایت از بنگاه های کوچک و متوسط است. براساس این قانون، برنامه های مختلفی شامل حمایت های مالی و غیرمالی برای تشویق زنان کارآفرین جهت تاسیس بنگاه های کوچک و متوسط پیش بینی شده است.

● جمع آوری نظرات بنگاه های کوچک و متوسط با هدف اصلاح قوانین: ایجاد این سازوکار به دولت اجازه داده است تا با جمع آوری نظرات صاحبان بنگاه های کوچک و متوسط، درک بهتری از مشکلات پیش روی این بنگاه ها کسب کند و این دانش را در تدوین قوانین مرتبط با این بنگاه ها مورد استفاده قرار دهد.

● کمک به ایجاد ثبات اقتصادی

برنامه های SMBA برای کمک به ایجاد ثبات اقتصادی در درون بنگاه های کوچک و متوسط در قالب برنامه های متعددی پیگیری و اجرا می گردد. برخی از مهمترین این برنامه ها عبارتند از:

● کمک های مالی: در درون سازمان SMBA مرکزی به نام مرکز گزارش موانع مالی تاسیس شده است هدف این مرکز بهبود شرایط دستیابی بنگاه های کوچک و متوسط به وام ها، منابع مالی و سایر اعتبارات مورد نیاز است. این مرکز از طریق ارائه خدمات مشاوره ای و تشکیل گروه های با نهادهای مالی و سایر سازمان های ذینفع در این راه تلاش می کند.

حمایت های مالی ویژه از بنگاه هایی که از روند رو به رشدی برخوردار بوده و به علت ورشکستگی سایر بنگاه های طرف قرارداد در معرض مخاطرات مالی قرار دارند نیز در چارچوب سیاست مساعدت و کمک مالی صورت می گیرد.

● تضمین وام و اعتبار: در چارچوب این سیاست دو صندوق برای تضمین وام و اعتبارات ایجاد شده است. این دو صندوق عبارتند از: «صندوق تضمین اعتبارات» (Credit Guarantee Fund) و «صندوق تضمین اعتبارات فناوری» (Technology Credit Guarantee Fund). همچنین ایجاد نظام بیمه ای برای حمایت از بنگاه ها در مقابل خطرات ناشی از ورشکستگی خریداران و بنگاه هایی که کالاهایی را سفارش می دهند، از دیگر برنامه های اجرایی در این زمینه است.

● حمایت از توسعه منابع انسانی در بنگاه های کوچک و متوسط: براساس این سیاست دو نوع نظام آموزشی تدوین

شده است:

● نظام آموزش مربیان فنی صنایع سایر کشورها:

در این نظام مربیان فنی از کشورهای در حال توسعه از سوی کارشناسان کره ای درمورد فناوری های پیشرفته آموزش می بینند

● نظام کارکنان ماهر:

در این نظام جوانانی که خدمت وظیفه عمومی خود را به اتمام رسانده اند براساس مهارت هایی که طی دوران خدمت خود در ارتش این کشور فرا گرفته اند به بنگاه های کوچک و متوسط معرفی می گردند.

● حمایت های مربوط به بازاریابی: تشویق سازمان ها و موسسات دولتی و محلی برای خرید از بنگاه های کوچک و متوسط، تشکیل نمایشگاه های دائمی و سالانه از تولیدات و محصولات بنگاه های کوچک و متوسط و نیز تاسیس مرکز عمومی توزیع ساخته ها و تولیدات بنگاه های کوچک و متوسط در چارچوب سیاست حمایت و بازاریابی برای بنگاه های مذکور به اجرا گذاشته شده اند.

● بهبود ساختار توزیع

بازسازی و نوسازی مراکز تجاری و بازارها و ایجاد بازارهای جدید در مناطق مسکونی تازه و حمایت مالی از ایجاد ساختمان های تجاری و مراکز خرید جدید در چارچوب این سیاست پیگیری می شود.

اعطای وام، معافیت های مالیاتی و سایر تسهیلات اعتباری به سازندگان مراکز تجاری و کمک به تجهیز این مراکز به فناوری های نوین ارتباطی از دیگر برنامه های دولت کره جنوبی برای بهبود ساختار نظام توزیع محسوب می شود.

● کمک به تاسیس بنگاه های کوچک و متوسط جدید

● حمایت های قانونی از سرمایه گذاری در کسب و کارهای جدید: در کره جنوبی یک بازار سرمایه گذاری (Angel Market) تاسیس شده است که در آن کارآفرینان و سرمایه گذاران امکان تفاهم و مشارکت در پروژه های مربوط به ایجاد کسب و کارهای جدید را پیدا می کنند. در کنار تاسیس بازار سرمایه گذاری برای تعمیق این بازار یک «نظام ارزیابی سرمایه گذاری» راه اندازی شده است.

● حمایت های مالی از تاسیس کسب و کارهای جدید: اعطای معافیت های مالیاتی برای سرمایه گذاران در کسب و کارهای جدید و در نظر گرفتن وام و معافیت های مالیات بردارآمد، ثبت و... برای این نوع کسب و کارها از جمله مساعدت هایی است که در چارچوب سیاست حمایت از تاسیس کسب و کارهای جدید دنبال می گردد.

● حمایت های فیزیکی از تاسیس کسب و کارهای جدید: تاسیس پارک های صنعتی و تامین زمین به مساحت ۹ تا ۱۲ هزار متر مربع و با شرایط قیمتی مطلوب به صورت خرید یا اجاره به شرط تملیک برای بنگاه های کوچک و متوسط از جمله این حمایت ها است.

● حمایت از نوآوری های تکنولوژیکی

نوآوری های تکنولوژیکی و استفاده از آنها در بنگاه های

در اقتصاد مالزی، بنگاه های کوچک و متوسط نقشی بسیار اساسی دارند، به طوری که به نظر می رسد توسعه این کشور به طور چشمگیری بستگی به توسعه این بنگاه ها دارد. مالزی در زمره یکی از بازرترین اقتصادهای جهان با درآمدی بالاتر از متوسط قرار دارد که توانسته است با اجرای سیاست های مناسب اقتصادی، علاوه بر حفظ نرخ رشد تولید ناخالص داخلی در سطحی قابل قبول، فقر را در این کشور تا حد بسیار زیادی از بین برد و در مسیر تبدیل شدن به کشوری توسعه یافته قرار گیرد.

کوچک و متوسط در کره جنوبی یک ضرورت محسوب می شود، به همین جهت سازمان SMBA برنامه های مختلفی را در جهت توسعه استفاده از فناوری های نوین در بنگاه های کوچک و متوسط پیگیری می کند:

- مساعدت در توسعه فناوری های جدید توسط بنگاه های کوچک و متوسط: دولت در این برنامه سرمایه گذاری هایی را در بنگاه های کوچک و متوسط انجام می دهد تا بتواند فناوری های جدید را توسعه دهند. ایجاد صندوق های مالی - اعتباری جهت حمایت از بنگاه های کوچک و متوسط برای خرید فناوری های جدید نیز از جمله برنامه هایی است که در چارچوب این سیاست پیگیری می شود. علاوه بر آن، ایجاد کنسرسیومی بین صنایع، دانشگاه ها و موسسات تحقیقاتی برای پیشبرد پروژه ای به نام «توسعه فناوری» نیز بخش دیگری از تلاش های کره جنوبی در این زمینه است.
- همکاری فنی داخلی و بین المللی بین بنگاه ها: تشکیل نمایشگاه فناوری های جدید، دعوت از کارشناسان و خبرگان فنی برای تشکیل سمینارها و کارگاه های آموزشی موجب ایجاد ارتباط و مبادله اطلاعات فنی بین این بنگاه ها شده است.

• نظام تضمین کیفیت: سازمان SMBA برای تعقیب این سیاست اقدام به اجرای برنامه ای تحت عنوان «نوآوری کیفیت» کرده است. به علاوه این سازمان خدمات مشاوره ای و برخی مساعدت های دیگر را برای اخذ استانداردهای ایزو در اختیار بنگاه های کوچک و متوسط قرار می دهد.

• تحلیل توان رقابتی بنگاه های کوچک و متوسط: تدوین پروژه کلانی برای بررسی و مطالعه جامع نیازهای تکنولوژیکی بنگاه ها برای ترسیم سیمای دقیق نیازها و آگاهی از وضعیت و توان رقابتی این نوع بنگاه ها در زمینه استفاده از فناوری از جمله برنامه هایی است که در تعقیب سیاست توسعه استفاده از نوآوری های تکنولوژیکی اعمال می گردد. برنامه دیگری نیز به نام «نظام پزشک بنگاه ها» (Home Doctor System) توسط سازمان SMBA اجرا می گردد. طی این برنامه محققان و کارشناسان خبره از بنگاه های کوچک و متوسط بازدید کرده و توصیه ها و راهنمایی های فنی به آنها ارائه می دهند.

• حمایت از بنگاه های کوچک و متوسط برای ورود به بازارهای جهانی

• مساعدت به صادرکنندگان کوچک و متوسط: از جمله خدماتی که سازمان SMBA در اختیار بنگاه های کوچک و متوسط قرار می دهد می توان به آموزش صادرات، مطالعات بازارهای خارجی و مساعدت در طراحی محصولات مناسب بازارهای جهانی نام برد. پشتیبانی از حضور بنگاه های کوچک و متوسط در نمایشگاه های بین المللی و راه اندازی یک سایت ویژه (WWW.SMPIC OR KR) برای معرفی بنگاه های کوچک و متوسط از دیگر فعالیت های سازمان SMBA در این زمینه است.

• مساعدت در جلب سرمایه های خارجی: اعطای معافیت های مالیاتی، مساعدت مالی و تامین محل برای

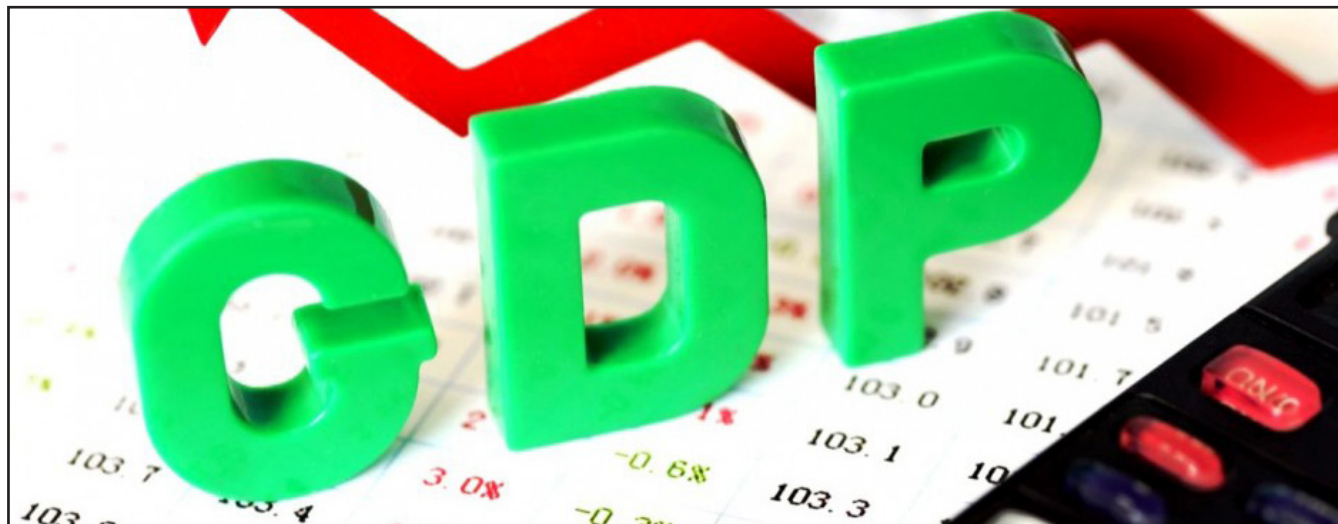
شرکت های خارجی سرمایه گذار در کره جنوبی از جمله این فعالیت هاست. کره جنوبی در حال بازنگری کلی سیاست های بازرگانی سرمایه گذاری خارجی در این کشور است. تاسیس مرکزی به نام «سازمان توسعه تجارت و سرمایه گذاری» برای ملاقات و مذاکره صاحبان بنگاه های کوچک و متوسط کره ای با سرمایه گذاران خارجی از دیگر اقدامات سازمان SMBA است. یکی دیگر از اقدامات این سازمان تهیه فهرستی از شرکتهای موفق کره ای و معرفی آنها به سرمایه گذاران خارجی است که در کنار اعزام گروه هایی به خارج از کشور برای معرفی این شرکت ها به سرمایه گذاران خارجی صورت می گیرد.

• همکاری بین المللی: مشارکت مستمر سازمان SMBA در گردهمائی های جهانی نظیر جلسات نخست وزیران اپک (APEC) در مورد بنگاه های کوچک و متوسط و نیز جلسات گروه های سازمان همکاری و توسعه اقتصادی (OECD) در خصوص بنگاه های کوچک و متوسط با این دیدگاه صورت می گیرد که همکاری متقابل با سازمان های بین المللی می تواند عملکرد سازمان SMBA و در نهایت کل بنگاه های کوچک و متوسط کره ای را بهبود بخشد.

• مالزی

در اقتصاد مالزی، بنگاه های کوچک و متوسط نقشی بسیار اساسی دارند، به طوری که به نظر می رسد توسعه این کشور به طور چشمگیری بستگی به توسعه این بنگاه ها دارد. مالزی در زمره یکی از بازرترین اقتصادهای جهان با درآمدی بالاتر از متوسط قرار دارد که توانسته است با اجرای سیاست های مناسب اقتصادی، علاوه بر حفظ نرخ رشد تولید ناخالص داخلی در سطحی قابل قبول، فقر را در این کشور تا حد بسیار زیادی از بین برد و در مسیر تبدیل شدن به کشوری توسعه یافته قرار گیرد. در مالزی ۹۷/۳ درصد کل کسب و کارهای موجود در این کشور از کسب و کارهای کوچک تشکیل شده که ۹۳/۱ درصد از این بنگاه ها در بخش خدمات، ۵/۹ درصد در بخش تولیدات کارخانه ای و ۳ درصد در بخش ساخت و ساز فعال هستند. بخش های کشاورزی، معدن و استخراج نیز به ترتیب یک درصد و ۰/۱ درصد در تعداد بنگاه های کوچک و متوسط مالزی سهم دارند. همچنین در سال ۲۰۱۳ میزان اشتغال ایجاد شده توسط این بنگاه ها، ۵/۱ میلیون نفر بوده که نسبت به سال قبل از آن ۶/۳ درصد رشد داشته و ۵/۵ درصد از کل اشتغال موجود در مالزی بوده است. اگرچه بار اصلی تامین مالی صنایع کوچک در مالزی بر عهده بانک ها است، اما این کشور در حال طرح ریزی استراتژی هایی برای گسترش نقش بازار سرمایه است. در کنار بخش بانکی، موسسات مالی غیربانکی از قبیل شرکت های سرمایه گذاری مخاطره پذیر، کارگزاری ها و شرکت های لیزینگ نیز در تامین مالی بنگاه های کوچک و متوسط بسیار فعال هستند. به نظر می رسد آنچه در کشور مالزی توانسته است به رشد بخش صنایع کوچک و متوسط کمک چشم گیری کند، علاوه بر ایجاد نهادها و شیوه های متنوع تامین مالی، تلاش در جهت افزایش بهره وری و

سهام آنها در اقتصاد از یکسو و تسریع روند توسعه این بنگاهها از طریق برنامه‌های اجرایی متنوع، قوانین و سیاست‌های حمایتی و طرح‌های تامین مالی آسان از سوی دیگر قرار داده است.

● آلمان

حدود ۹۹ درصد از شرکت‌های آلمانی را بنگاه‌های کوچک و متوسط تشکیل می‌دهند. در خصوص اهمیت این بنگاهها در اقتصاد آلمان همین بس که حداقل ۲/۳ میلیون بنگاه کوچک و متوسط در آلمان فعالیت دارند. این بنگاهها حدود ۵۰ درصد از تولید ناخالص داخلی (GDP) کشور را ایجاد می‌کنند و موتور توسعه، محرک نوآوری و رقابت و یکی از مهم‌ترین عوامل ایجاد اشتغال در بازار کار به شمار می‌روند. از نظر ایجاد اشتغال در حال حاضر بیش از ۲۰ میلیون نفر در بنگاه‌های کوچک و متوسط اشتغال دارند که این رقم ۷۰ درصد کل شاغلان در این اقتصاد را دربر می‌گیرد.

در آلمان حداقل ۱۰ نهاد گوناگون به طرق مستقیم و غیرمستقیم بنگاه‌های کوچک و متوسط را تحت حمایت قرار می‌دهند. عملکرد این نهادها به گونه‌ای است که اقدامات هریک از آنها تکمیل کننده اقداماتی است که توسط سایر نهادها انجام می‌شود. بیشتر برنامه‌ها، بیش از آنکه به تامین مالی تمرکز داشته باشند، رفع دیگر چالش‌های کسب و کار را نشانه‌گیری کرده است. در شرح وظایف تمامی این نهادها بر ایجاد شبکه ارتباطی یکپارچه تاکید شده است. موضوعی که در کشور ما معمولاً در سیاست‌گذاری‌ها از درجه اهمیت بالایی برخوردار نیست.

طرح‌های تسهیل مالی در این کشور عمدتاً از طریق بانک انجام می‌پذیرند، در طرح‌های حمایتی در آلمان بر اساس ارزش افزوده بخش‌های مختلف و رتبه اعتباری فرد، نرخ سود معینی در نظر گرفته می‌شود. در ابتدا اعتبار ۱۰۰ درصد به متقاضیان اعطا می‌شود. در صورت عدم پرداخت یا تاخیر در پرداخت از نمره اعتباری فرد کاسته می‌شود. بانک‌ها بر اساس رتبه اعتباری کارکنان میزان بهره وام‌ها برای متقاضیان را تعیین می‌کنند. عدم پرداخت به موقع وام در این کشور به

حرکت به سمت تولید با ارزش افزوده بالا است.

در این میان، سیاست‌گذاران نیز در تبیین سیاست‌ها و برنامه‌های مناسب، نقشی کلیدی داشته و با حمایت از بنگاه‌های کوچک و متوسط به آنها در جهت توسعه مهارت‌های مدیریتی و فنی به‌ویژه در خلق نوآوری و ایجاد ارزش اقتصادی ناشی از دانش کمک می‌کنند. مالزی با هدف تبدیل شدن به یک کشور کاملاً توسعه یافته در همه زمینه‌ها در سال ۲۰۲۰، برای توسعه صنایع کوچک و متوسط به‌عنوان سنگ بنا و نیروی محرک فرآیند توسعه، برنامه‌ریزی‌های ویژه‌ای وجود داشته است. آخرین آمارهای موجود، نشان‌دهنده پایداری روند رو به رشد صنایع کوچک و متوسط از سال ۲۰۰۴ تاکنون است؛ به‌طوری که بخش صنایع کوچک و متوسط در مالزی با سرعتی بیشتر از سرعت متوسط رشد اقتصادی، رشد کرده است. به نظر می‌رسد که در مالزی، بهره‌وری و حرکت به سمت تولید با ارزش افزوده بالا در صنایع کوچک و متوسط در مرکز توجه دولت و نهادهای حمایتی بوده و به همین ترتیب است که این کشور توانسته نرخ رشد این بنگاه‌ها را در سطح قابل قبولی حفظ کرده و در جهت ارتقای آن تلاش کند.

در این میان سیاست‌گذاران نیز در تبیین سیاست‌ها و برنامه‌های مناسب، نقشی کلیدی دارند و با حمایت از بنگاه‌های کوچک و متوسط به آنها در جهت توسعه مهارت‌های مدیریتی و فنی به‌ویژه در خلق نوآوری و ایجاد ارزش اقتصادی ناشی از دانش کمک می‌کنند. در بررسی تجربه موفق مالزی، آنچه می‌تواند برای ایران راهگشا باشد، مساله وجود و تنوع شیوه‌های تامین مالی، تنوع نهادهای مالی، وجود موسسه تضمین اعتبار، کارکرد فعال صندوق‌های سرمایه‌گذاری مخاطره پذیر و پیش‌بینی برنامه‌های حمایتی کارآ با هدف توسعه این بنگاه‌ها است. همچنین به توسعه سرمایه انسانی و ارتقای بهره‌وری از طریق تشویق نوآوری و تسهیل دسترسی بنگاه‌ها به فناوری‌های روز از جمله راهکارهای موثری است که می‌تواند در چارچوب نهادی ایران نیز به کار گرفته شود. کشور مالزی تمام برنامه‌ها و سیاست‌های خود را بر اساس دو اصل افزایش سهم این بنگاه‌ها در تولید ناخالص داخلی، اشتغال، صادرات و بهره‌مندی از رشد اقتصادی حاصل از افزایش

حدود ۹۹ درصد از شرکت‌های آلمانی را بنگاه‌های کوچک و متوسط تشکیل می‌دهند. در خصوص اهمیت این بنگاه‌ها در اقتصاد آلمان همین بس که حداقل ۲/۳ میلیون بنگاه کوچک و متوسط در آلمان فعالیت دارند.

بیش از ۳۰ درصد از تولید ناخالص داخلی در ترکیه از طریق بنگاه های کوچک و متوسط ایجاد می شود. در برنامه دهم توسعه این کشور یکی از بخش های مطرح در افزایش توان رقابتی بنگاه ها، بهبود محیط کسب و کار بوده است.

فعالیت بنگاه های خرد و متوسط متفاوت است. علاوه بر این برنامه حمایتی - تشویقی در زمینه تامین زمین مورد نیاز، قراردادهای تشویقی تامین نیروی چند ساله رایگان و کاهش تعرفه های مالیاتی تا ۹۰ درصد (برای مناطق کمتر توسعه یافته) و همچنین قرارداد تضمین صادرات برای برخی از زمینه های فعالیت، بنگاه های ترکیه ای را در یک فرآیند رقابتی و انگیزه زا قرار داده است. در راستای رفع موانع بوروکراتیک دولت ترکیه اقدام به ایجاد پنجره واحد و تعامل با بنگاه ها از طریق یک سازمان متمرکز کرده است.

در ترکیه ارائه خدمات در زمینه خدمات آموزشی، مشارکتی و کنترلی رایگان برای شرکت های وام گیرنده به بنگاه های کسب و کار کوچک و متوسط انجام می پذیرد. بر اساس آمار مرکز توسعه فناوری ترکیه حدود ۳۰ درصد از شرکت های وام گیرنده در بازپرداخت تسهیلات مالی با مشکل روبه رو هستند. در حالی که این رقم برای شرکت های بهره مند از این نوع خاص از خدمات حدود ۲۰ واحد درصد کاهش می یابد (<https://www.donya-e-eqtasad.com>).

• هندوستان

هندوستان را می توان یکی از نمونه های موفق در زمینه اصلاحات اقتصادی در جهت حمایت از تولید کنندگان داخلی دانست. دولت هندوستان «اتاق حمایت از بنگاه های کوچک و متوسط» را تشکیل داد. وظیفه این اتاق سیاست گذاری در جهت رفع معطل بنگاه های کوچک و متوسط بود. همچنین این کشور اقدام به تغییر تعرفه های واردات کالای سرمایه ای و مواد اولیه کرد. حذف مجوز تأسیس واحدهای صنعتی و کاهش تعرفه واردات در کنار برنامه های جذب سرمایه گذار خارجی و تسهیل شرایط سرمایه گذاری خارجی در بنگاه های این کشور، تسهیل دسترسی

علت کاهش رتبه اعتباری جریمه اخذ وام آتی با بهره بالاتر در آینده را برای فرد به همراه دارد.

• ترکیه

بیش از ۳۰ درصد از تولید ناخالص داخلی در ترکیه از طریق بنگاه های کوچک و متوسط ایجاد می شود. در برنامه دهم توسعه این کشور یکی از بخش های مطرح در افزایش توان رقابتی بنگاه ها، بهبود محیط کسب و کار بوده است. این بخش بر تسهیل دسترسی به منابع مالی با استفاده از «سرمایه گذاری خطر پذیر» و «سیستم تضمین اعتبار» تاکید می کند. تامین کنندگان این منابع مالی، به دنبال سود بسیار بالا می گردند و حاضرند ریسک بالایی را برای به دست آوردن سود بیشتر متحمل شوند. به همین دلیل، سرمایه خود را در اختیار صنایع نوپا و کارآفرینانی که طرح ها و ایده های نو دارند، قرار می دهند تا کارآفرینان بتوانند این ایده را عملی کنند و اگر محصول آنان تجاری شود سود بالایی را کسب می کنند. «افزایش تسهیلات دارای ضمانت از طرف دولت»، «سرمایه گذاری، پشتیبانی کسب و کار و تامین مالی مشترک»، «اعطای وام از طرف دولت» و «معافیت یا تعویق در پرداخت مالیات» مهم ترین ابزارهای تسهیل دسترسی به منابع مالی شرکت های خرد و متوسط در اقتصاد ترکیه است.

مرکز توسعه فناوری در ترکیه علاوه بر برنامه های گسترده حمایت غیرنقدی و انتقال تکنولوژی و دانش مدیریتی، به تامین مشوق های مالی برای فعالیت ها و راه اندازی کسب و کارهای کارآفرینانه می پردازد. این مشوق های می تواند تا سقف ۱۰ هزار یورو به سرمایه گذاری ثابت و شروع عملیاتی کسب و کار اختصاص داده شود. حمایت های گسترده تر در حوزه راه اندازی فعالیت های تکنولوژی است که تا ۸۵ درصد (تا سقف ۷۰ هزار یورو) هزینه های تولید در حوزه های مواد و تجهیزات را شامل می شود. «یارانه نرخ بهره» و تخفیف های مالیاتی برای کسب و کارهای کوچک در این کشور بسته به ایالت و زمینه

تجربه موفق هند نشان می دهد سیاست فعال سازی بنگاه های کوچک بر محورهای غیر پولی استوار است. در واقع سیاست گذاران تلاش می کنند زمین بازی را برای تولید کنندگان فراهم کنند، به همین دلیل بخش زیادی از سیاست ها متمرکز بر تسهیل فضای کسب و کار است. آنجایی نیز که لازم است سیاست های حمایتی و حمایت پولی صورت گیرد سه عنصر حتماً رعایت می شود. عنصر اول مخدوش نشدن فضای رقابت است، عنصر دوم تعیین حد برای اعتبارات تخصیصی و عنصر سوم نیز تمایز در قیمت اعتبارات حمایتی است. برای نمونه بنگاه هایی که قصد دارند از یارانه نرخ بهره برخوردار شوند بسته به نمره اعتباری که دارند یارانه متفاوت دریافت می کنند. سقف یارانه پرداختی ۴/۷۵ درصد است و بسته به نمره بنگاه ها این سقف کاهش می یابد. بنابراین بنگاه ها از نرخ یکسان برخوردار نیستند و سیاست های حمایتی کاملاً تبعیضی انجام می شود. در خصوص معافیت های مالیاتی نیز بسته به سطح استفاده از تکنولوژی، میزان نوآوری و حجم سوددهی رقم معافیت مالیاتی متفاوت است.

به منابع مالی را برای بنگاه های کوچک و متوسط هندی فراهم کرد.

اقدام بعدی هندوستان ایجاد پلت فرمی چندمنظوره بود. این پلت فرم علاوه بر ثبت اطلاعات بنگاه های کوچک و متوسط، ایجاد ارتباط بین سرمایه گذاران، تامین کنندگان، مشاوران و صاحبان صنایع کوچک و متوسط به سازماندهی جریان عرضه و تقاضای منابع مالی، نیروی انسانی و مواد اولیه با هدف کاهش واسطه ها پرداخت.

در مجموع تجربه موفق هند نشان می دهد سیاست فعال سازی بنگاه های کوچک بر محورهای غیر پولی استوار است. در واقع سیاست گذاران تلاش می کنند زمین بازی را برای تولید کنندگان فراهم کنند، به همین دلیل بخش زیادی از سیاست ها متمرکز بر تسهیل فضای کسب و کار است. آنجایی نیز که لازم است سیاست های اعتباری و حمایتی پولی صورت گیرد سه عنصر حتماً رعایت می شود. عنصر اول مخدوش نشدن فضای رقابت است، عنصر دوم تعیین حد برای اعتبارات تخصیصی و عنصر سوم نیز تمایز در قیمت اعتبارات حمایتی است. برای نمونه بنگاه هایی که قصد دارند از یارانه نرخ بهره برخوردار شوند بسته به نمره اعتباری که دارند یارانه متفاوت دریافت می کنند. سقف یارانه پرداختی ۴/۷۵ درصد است و بسته به نمره بنگاه ها این سقف کاهش می یابد. بنابراین بنگاه ها از نرخ یکسان برخوردار نیستند و سیاست های حمایتی کاملاً تبعیضی انجام می شود. در خصوص معافیت های مالیاتی نیز بسته به سطح استفاده از تکنولوژی، میزان نوآوری و حجم سوددهی رقم معافیت مالیاتی متفاوت است.

چین

در دو دهه اخیر، کسب و کارهای کوچک و متوسط سه فاز توسعه را در طول دوران تحول چین گذرانده اند. فاز اول: سال ۱۹۷۸ تا ۱۹۹۲، که با توسعه این بنگاه های اقتصادی در اندازه و تعداد تعریف می شود. که این فاز ناشی از تشویق و حمایت دولت از کسب و کارهای شهری، جمعی و خوداشتغالی بود. رشد سریع این کسب و کارها، نقش مهمی در توسعه اقتصادی و استانداردهای زندگی مردم داشت. فاز دوم از سال ۱۹۹۲ تا ۲۰۰۰، در این دوره تاکید بر تحول کسب و کارهای دولتی و توسعه بخش خصوصی بود. دولت معیارهای متنوعی برای کاهش سهم دولت در این بنگاه ها وضع کرد، که می توان به بازسازی، ادغام و بهره برداری، مشارکت، لیزینگ، پیمانکاری و فروش یکجا اشاره کرد. این فاز، دوره تاریخی مهمی در توسعه چین بود. فاز سوم از سال ۲۰۰۲ آغاز شد. در ژوئن ۲۰۰۲، چین قانون ترویج کسب و کار کوچک و متوسط را اعلام کرد. قانونی که نماد هدایت این بنگاه ها در دوره جدید شد. قانون اعلام شده شامل اصول زیر است:

● از بین بردن موانع سازمانی که از توسعه بنگاه های کوچک

و متوسط جلوگیری میکند.

● مهیا کردن بستری برای رشد کسب و کار کوچک

● ترویج نوآوری های علمی و فنی

● بهینه کردن ساختار کسب کارهای کوچک و متوسط

● افزایش کیفیت کلی و رقابت پذیری این بنگاه ها

در چین شرکت های کوچک و متوسط، ۶۲ درصد ارزش افزوده صنعتی را برعهده داشته و ۴۷ درصد درآمد مالیاتی صنعتی به آنها می شود (۱۱). دولت چین اهمیت ویژه ای برای کسب کارهای کوچک و متوسط قائل شده و مسائل مربوط به توسعه این بنگاه ها توأماً با قوانین توسعه استراتژیک در نظر گرفته خواهند شد. برای ترویج توسعه کسب کار های کوچک و متوسط دولت سیاست ها و قوانین موضوعه را به صورت گام به گام با کسب کارهای کوچک و متوسط هماهنگ نموده و تعدادی مشوق و سیاست ابلاغ می کند:

● سیاست های مالیاتی ویژه: با وجود دشواری های موجود در رابطه با سازمان تجارت جهانی و کسب و کارهای کوچک و متوسط دولت چین مالیات های ویژه ای به صورت حمایتی در نظر می گیرند.

● مالیات بر درآمد کسب کارهای کوچک و متوسط: دولت برای حمایت از کسب کارهای کوچک و متوسط مالیات بر درآمد را از ۳۳ درصد برای این بنگاه ها به ۱۸ درصد کاهش داد.

● سیاست های مالیاتی برای ترویج اشتغال: اگر یک موسسه ی کارایی روستایی برای ساکنان بی کار روستا کار پیدا کند، این آژانس ۳ تا سال از مالیات کسب و کار معاف خواهند شد.

● سیاست های مالیاتی برای شرکت هایی با فن آوری بالا: شرکت های با فناوری بالا برای ۲ سال از پرداخت مالیات معاف خواهند بود.

● سیاست های مالی و اعتباری: دولت در راستای حمایت از کسب کارهای کوچک و متوسط وام های بلند مدت و کم بهره به صاحبان میدهد.

نقش SME ها در ارزش افزوده کل استان اصفهان

در جدول ۳، آمار و اطلاعات مربوط به فعالیت های صنعتی کارگاه های صنعتی استان اصفهان ارائه شده است. در این جدول، آمارهای مربوط به کارگاه های صنعتی تحت چهار دسته بندی کارگاه های زیر ۱۰ نفر کارکن، کارگاه های ۱۰ تا ۴۹ نفر، کارگاه های ۵۰ تا ۹۹ نفر و کارگاه های ۱۰۰ نفر به بالا دسته بندی شده اند. طبق آخرین آمار ارائه شده در سال ۱۳۹۷، ۲۴/۵۹ درصد از ارزش افزوده بخش صنعت استان اصفهان، مربوط به کارگاه های کوچک و متوسط (زیر ۱۰۰ نفر کارکن) و ۷۵/۴۱ درصد از ارزش افزوده بخش صنعت استان اصفهان، مربوط به کارگاه های بزرگ صنعتی (کارگاه های با ۱۰۰ نفر کارکن و بالاتر) است.

همچنین تعداد کارگاه های صنعتی در استان اصفهان به تفکیک تعداد کارکن و نسبت آنها از کل کارگاه های صنعتی در جدول زیر ارائه شده است. طبق آمار ارائه شده، صنایع کوچک و متوسط (کارگاه های زیر صد نفر کارکن) در استان اصفهان، با تعداد

اثر بنگاه های کوچک و متوسط استان اصفهان بر GDP | شهریور ماه ۱۴۰۰

● جدول ۳. ارزش افزوده فعالیت های صنعتی کارگاه های صنعتی استان اصفهان (میلیون ریال)

جمع	زیر ۱۰ نفر کارکن	۱۰-۴۹ نفر کارکن	۵۰-۹۹ نفر کارکن	۱۰۰ نفر کارکن و بیشتر	
۴۱,۳۶۹,۹۱۷	۲,۳۱۸,۷۳۹	۳,۲۸۶,۵۰۰	۱,۴۶۷,۲۷۶	۳۶,۶۱۶,۱۴۱	۱۳۸۵
۵۸,۶۱۱,۹۰۶	۷,۹۴۰,۷۱۰	۳,۹۳۶,۳۳۲	۲,۲۳۰,۹۶۴	۵۲,۴۴۴,۶۱۰	۱۳۸۶
۷۳,۸۹۸,۷۱۲	۴,۲۵۸,۲۲۸	۴,۶۱۷,۶۲۶	۲,۸۴۶,۸۷۹	۶۶,۴۳۴,۲۰۷	۱۳۸۷
۵۳,۲۱۸,۴۰۲	۱۵,۳۱۸,۹۵۸	۴,۲۲۹,۸۲۲	۲,۶۸۳,۷۹۵	۴۶,۳۰۴,۷۸۵	۱۳۸۸
۶۸,۳۵۹,۲۸۴	۱۸,۴۵۹,۲۲۵	۵,۹۰۰,۰۶۷	۳,۵۰۴,۸۸۱	۵۸,۹۵۴,۳۳۶	۱۳۸۹
۸۸,۷۲۹,۳۲۶	۲۵,۰۸۴,۰۱۲	۷,۵۰۱,۲۳۸	۳,۵۹۷,۹۳۸	۷۷,۶۳۰,۱۵۱	۱۳۹۰
۹۶,۸۱۱,۵۵۹	۲۵,۳۴۱,۴۳۳	۹,۰۵۴,۲۴۳	۵,۴۴۹,۳۸۵	۸۲,۳۰۷,۹۳۰	۱۳۹۱
۱۵۴,۲۰۳,۹۴۹	۴۵,۲۳۳,۸۳۴	۱۰,۱۵۴,۱۸۲	۶,۶۵۵,۱۸۱	۱۳۷,۳۹۴,۵۸۵	۱۳۹۲
۱۴۱,۵۰۶,۲۴۸	۴۱,۱۹۱,۲۲۹	۱۰,۵۶۷,۷۰۰	۷,۲۴۲,۲۷۷	۱۲۳,۶۹۶,۲۷۱	۱۳۹۳
۱۴۱,۴۰۶,۱۷۴	۱۶,۸۲۹,۱۳۶	۲۳,۹۵۰,۱۹۷	۱۲,۲۵۰,۳۲۰	۱۰۵,۱۹۹,۶۵۷	۱۳۹۴
۱۸۵,۷۹۸,۲۶۹	۲۲,۵۷۲,۱۴۶	۳۰,۵۴۹,۸۵۵	۱۳,۶۹۱,۶۷۴	۱۴۱,۵۵۶,۷۴۰	۱۳۹۵
۲۶۴,۰۱۰,۶۷۸	۲۹,۶۳۵,۱۸۴	۳۵,۴۲۳,۴۳۱	۱۶,۱۰۰,۶۷۰	۲۱۲,۴۸۶,۵۷۶	۱۳۹۶
۴۰۷,۳۵۹,۱۹۹	۴۱,۱۳۹,۷۲۲	۴۶,۱۱۵,۳۷۵	۲۳,۰۰۹,۲۴۵	۳۳۸,۲۳۴,۵۷۹	۱۳۹۷

● منبع: سالنامه های آماری سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان اصفهان و محاسبات محقق

۳.۴۹۴ کارگاه، ۹۲/۳۵ درصد از کل کارگاه های صنعتی استان در سال ۱۳۹۷ را به خود اختصاص داده اند. در این سال، بیشترین سهم کارگاه های صنعتی مربوط به کارگاه های صنعتی با نیروی مطابق با نمودار (۲) که در سال ۱۳۹۷، ارزش افزوده فعالیت های

● جدول ۴. تعداد کارگاه های صنعتی به تفکیک تعداد نیروی کار در استان اصفهان

۱۰۰ نفر کارکن و بیشتر		۵۰-۹۹ نفر کارکن		۱۰-۴۹ نفر کارکن		
درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	
۲۱/۱۰	۲۳۲	۲۹/۱۰	۲۳۴	۵۰/۷۹	۱,۸۰۷	۱۳۸۵
۲۶/۱۱	۲۴۳	۴۱/۱۲	۲۶۸	۳۳/۷۶	۱,۶۴۸	۱۳۸۶
۸۶/۱۳	۲۷۷	۰۱/۱۴	۲۸۰	۱۴/۷۲	۱,۴۴۲	۱۳۸۷
۲۱/۱۴	۲۷۱	۳۲/۱۴	۲۷۳	۴۷/۷۱	۱,۳۶۳	۱۳۸۸
۹۸/۱۴	۲۸۱	۵۲/۱۶	۳۱۰	۶۸/۵۰	۱,۲۸۵	۱۳۸۹
۰۱/۱۵	۲۷۵	۹۰/۱۴	۲۷۳	۰۹/۷۰	۱,۲۸۴	۱۳۹۰
۳۳/۱۵	۲۷۵	۱۶/۱۶	۲۹۰	۲۸/۶۸	۱,۲۲۵	۱۳۹۱
۳۳/۱۷	۲۹۹	۸۳/۱۵	۲۷۳	۸۴/۶۶	۱,۱۵۳	۱۳۹۲
۰۰/۱۸	۲۸۱	۰۲/۱۶	۲۵۰	۹۸/۶۵	۱,۰۳۰	۱۳۹۳
۳۱/۸	۳۲۶	۱۲/۱۰	۳۹۷	۵۶/۸۱	۳,۱۹۸	۱۳۹۴
۶۲/۸	۳۲۷	۵۹/۱۰	۴۰۲	۷۹/۸۰	۳,۰۶۶	۱۳۹۵
۵۸/۸	۳۳۴	۲۵/۱۰	۳۹۹	۱۵/۸۱	۳,۱۶۰	۱۳۹۶
۶۵/۸	۳۳۱	۳۶/۹	۳۵۸	۹۹/۸۱	۳,۱۳۶	۱۳۹۷

● منبع: سالنامه های آماری سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان اصفهان و محاسبات محقق

■ کارگاه های ۱۰۰ نفر و بیشتر ■ کارگاه های ۵۰-۹۹ نفر ■ کارگاه های ۱۰-۴۹ نفر ■ کارگاه های زیر ۱۰ نفر

- نمودار ۱. سهم کارگاه های صنعتی استان اصفهان از ارزش افزوده بخش صنعت در سال ۱۳۹۷
- منبع: سالنامه های آماری سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان اصفهان و محاسبات پژوهش

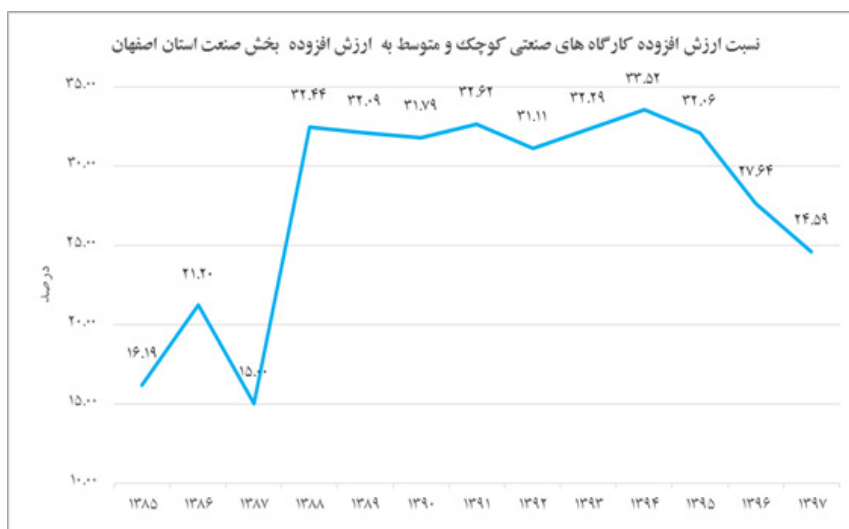
متوسط در ارزش افزوده کل استان اصفهان ارائه شده است. همان طور که نشان داده شده است، در سال ۱۳۸۷ سهم کارگاه های صنعتی کوچک و متوسط در ارزش افزوده استان افزایش یافته است و از سال ۱۳۹۲، سهم این صنایع در ارزش افزوده استان در حال کاهش بوده است.

همچنین در نمودار ۴، رشد تولیدات صنایع کوچک و متوسط در استان اصفهان نشان داده شده است. طبق نمودار زیر، همانطور که در نمودار ۲ نیز توضیح داده شد، از سال ۱۳۹۴ به بعد،

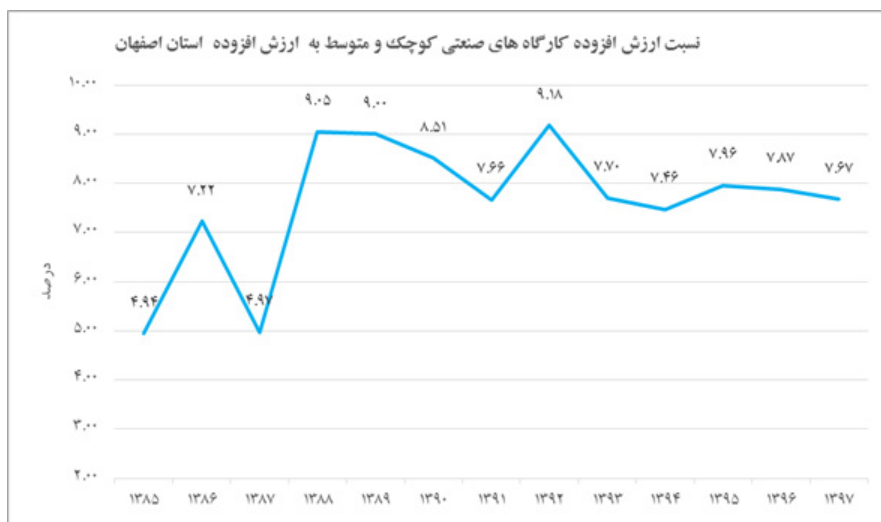
صنعتی کارگاه های صنعتی استان اصفهان، هر کدام چه میزان از کل ارزش افزوده بخش صنعت استان اصفهان را ایجاد کرده اند. علاوه بر سهم هر کدام از کارگاه های صنعتی در ارزش افزوده بخش صنعت استان اصفهان، در نمودار زیر روند سهم کارگاه های کوچک و متوسط (زیر صد نفر کارکن) در بخش صنعت استان اصفهان در سالیان گذشته نشان داده شده است. طبق آمار ارائه شده، سهم این صنایع در ارزش افزوده بخش صنعت استان از سال ۱۳۹۴ کاهش یافته است. همچنین در نمودار زیر سهم بنگاه های کوچک و

در سال ۱۳۸۷ سهم کارگاه های صنعتی کوچک و متوسط در ارزش افزوده استان افزایش یافته است و از سال ۱۳۹۲، سهم این صنایع در ارزش افزوده استان در حال کاهش بوده است.

- نمودار ۲. سهم کارگاه های صنعتی کوچک و متوسط استان اصفهان از ارزش افزوده بخش صنعت
- منبع: سالنامه های آماری سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان اصفهان و محاسبات پژوهش

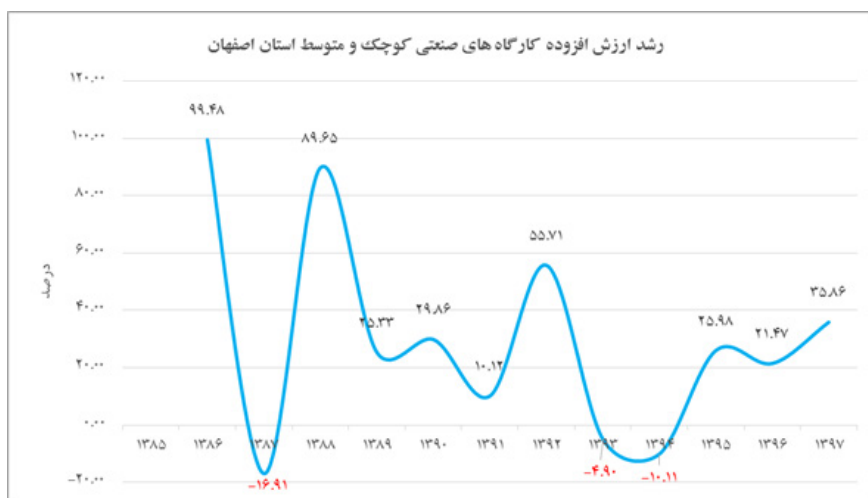
● نمودار ۳. سهم ارزش افزوده کارگاه های صنعتی کوچک و متوسط استان اصفهان از ارزش افزوده کل استان اصفهان

● منبع: سالنامه های آماری سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان اصفهان و محاسبات پژوهش

تولیدات کارگاه های صنعتی کوچک و متوسط استان اصفهان واقعیت این که بسیاری از صنایع یادشده روی مزیت های نسبی افزایش یافته و تولیدات آنها روند صعودی به خود گرفته است. اقتصاد کشور بنا شدند، مانند صنایع پتروشیمی، فولاد، مس،

واقعیت اینکه بسیاری از صنایع یادشده روی مزیت های نسبی اقتصاد کشور بنا شدند، مانند صنایع پتروشیمی، فولاد، مس، آلومینیوم و امثال اینها که صناعی با قابلیت صادرات محسوب می شوند و فروش شان به رکود اقتصادی کشور گره نخورده است.

● نمودار ۴. رشد ارزش افزوده کارگاه های صنعتی کوچک و متوسط استان اصفهان

● منبع: سالنامه های آماری سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان اصفهان و محاسبات پژوهش

آلومینیوم و مانند آن که صناعی با قابلیت صادرات محسوب می شوند و فروش شان به رکود اقتصادی کشور گره نخورده است. لذا در این پژوهش ابتدا به بررسی عوامل درونی از قبیل نقاط قوت و ضعف و عوامل بیرونی مانند فرصت ها و تهدیدها اشاره شده است و با ترسیم ماتریس سوات به جایگاه صنایع کوچک و متوسط در استان اصفهان پرداخته شده است. طبق جدول ۵، از نظر خبرگان، مولفه ی «استفاده از امکانات محلی و سرمایه های خرد» مهمترین مولفه در بین نقاط قوت صنایع کوچک و متوسط بوده است. این مورد اهمیت این صنایع در جمع آوری سرمایه های

● تحلیل نقاط قوت، ضعف، فرصت ها و تهدیدهای SME ها در استان اصفهان

در خصوص تحلیل وضعیت صنایع کوچک و متوسط در استان با استناد به روش ماتریس سوات (SWOT) به تحلیل این صنایع پرداخته شده است. در واقع باید بین بنگاه ها و صنایع بزرگ با صنایع کوچک و متوسط تمایز قائل شد، زیرا وضعیت صنایع کوچک و متوسط در کشور آن چنان مناسب نیست؛ در واقع صنایع بزرگ در ایران از حمایت های جدی برخوردارند و همچنان بخش عمده ای از آنها دولتی هستند یا به بنگاه های عمومی و شبه دولتی تعلق دارند و در بازار سرمایه حضور یافته اند.

• جدول ۵. تحلیل نقاط قوت و ضعف بنگاه های کوچک و متوسط در استان اصفهان

نقاط قوت			
کل	وضع موجود	ضریب اهمیت	
۰/۳۰۳۶	۶	۰/۰۴۹۸	اشتغالزایی
۰/۲۴۳۵	۵	۰/۰۴۴۶	بهبود تخصیص منابع
۰/۲۱۲۱	۵	۰/۰۴۱۶	حمایت از ظرفیت سازی سیستماتیک و مولد
۰/۲۷۷۰	۶	۰/۰۴۷۶	انعطاف پذیری بالاتر نسبت به تغییر شرایط اقتصادی
۰/۲۶	۵	۰/۰۴۶۱	مدیریت دینامیک و غیر سنتی
۰/۳۳۲۰	۶	۰/۰۵۱۳	بالا بودن قابلیت جذب و بومی کردن تکنولوژی
۰/۲۶	۶	۰/۰۴۶۱	قابلیت بالا در پاسخگویی به نیازهای جدید توسعه صنعتی
۰/۲۵۱۶	۵	۰/۰۵۱۳	آموزش و تربیت مدیران موفق
۰/۱۹	۵	۰/۰۴۶۱	کاهش عدم تعادل های بخشی
۰/۲۲۵	۶	۰/۰۴۰۹	افزایش کارآیی اقتصادی
۰/۳۷۰۴	۷	۰/۰۵۵۰	استفاده از امکانات محلی و سرمایه های خرد
۰/۲۶	۶	۰/۰۴۶۱	ایجاد پیوندهای صنعتی و نقش پررنگ در تکمیل زنجیره ارزش
۰/۳۶۰۴	۷	۰/۰۵۴۳	تطابق بهتر با اکوسیستم کارآفرینی و استفاده از کارآفرینان و نوآوران گمنام
نقاط ضعف			
کل	وضع موجود	ضریب اهمیت	
۰/۱۲۰۵	۳	۰/۰۴۰۱	پایین بودن سطح مهارت و سطح تکنولوژی
۰/۱۳۱۶	۳	۰/۰۴۳۸	عدم تناسب کیفیت تولیدات با استانداردهای جهانی جهت ارائه در بازارهای جهانی
۰/۰۹۳۷	۲	۰/۰۴۶۸	ضعف و مشکلات در زمینه بازاریابی خارجی محصولات و عدم شناخت بازارهای هدف
۰/۱۰۱۱	۲	۰/۰۵۰۵	در استان و محدود SMEs عدم صادرات محور بودن بودن فروش به بازارهای داخلی
۰/۱۲۲۷	۳	۰/۰۴۰۹	عدم بررسی فنی و اقتصادی دقیق طرح ها توسط صاحبان کسب و کار
۰/۱۳۳۹	۳	۰/۰۴۴۶	ناتوانی در رقابت به دلیل بالا بودن قیمت تمام شده کالای داخلی نسبت به رقبای جهانی
۰/۰۹۵۲	۲	۰/۰۴۷۶	کمبود سرمایه در گردش
۰/۱۱۳۸	۳	۰/۰۳۷۹	فقدان نهادهای اعتبارسنجی تخصصی ایجاد نهاد SME تخصصی اعتبارسنجی و اهلیت سنجی صاحبان ها از مرحله قبل از سرمایه گذاری تا توسعه بنگاه
۰/۰۱۱۶۰	۳	۰/۰۳۸۶	ضعف در ارائه خدمات پس از فروش
۴/۵۶۵			وضعیت داخلی

• منبع: یافته های پژوهش

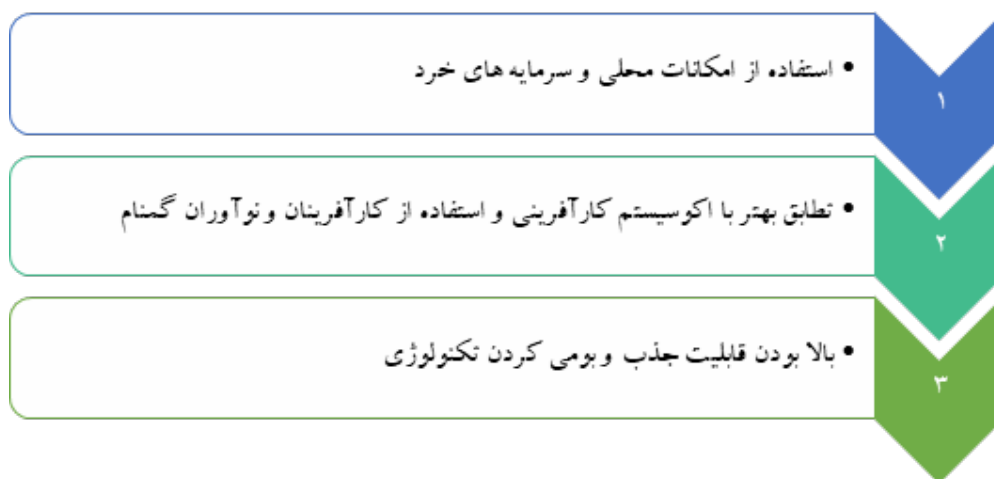

از دیگر مشکلات مربوط به توزیع و فروش (بازار)، می توان به بالا بودن بهای تمام شده محصولات تولیدی در رقابت با تولیدات خارجی، فقدان رقابت پذیری تولیدات این صنایع از بازارهای داخلی و جهانی، حضور تولیدات کپی کاری شده (به خصوص توسط چینی ها) با قیمت ارزان و استقبال مصرف کنندگان از تولیدات خارجی نسبت به نمونه های مشابه داخلی اشاره کرد.

محصولات و گرانی ابزار تولید و کمبود این ابزار از مشکلاتی است که در زمینه بازاریابی و فروش محصولات پیش می آید. همچنین از دیگر مشکلات مربوط به توزیع و فروش (بازار)، می توان به بالا بودن بهای تمام شده محصولات تولیدی در رقابت با تولیدات خارجی، فقدان رقابت پذیری تولیدات این صنایع از بازارهای داخلی و جهانی، حضور تولیدات کپی کاری شده (به خصوص توسط چینی ها) با قیمت ارزان و استقبال مصرف کنندگان از تولیدات خارجی نسبت به نمونه های مشابه داخلی اشاره کرد. مشکلات مرتبط با بازاریابی و برندسازی بخش دیگری از مشکلاتی است که به تفکیک شناخت ناکافی بازارهای داخلی و جهانی و نیازها و ترجیحات بازارهای هدف و همچنین نحوه ورود به آنها، ضعف تحقیق و پژوهش در حوزه صادرات و بازارهای هدف تولیدات، عدم ارتباط با بازارهای (کشورهای) دارای قدرت خرید بالا به دلیل مشکلات سیاسی، ضعف تحقیقات بازار مصرف برای

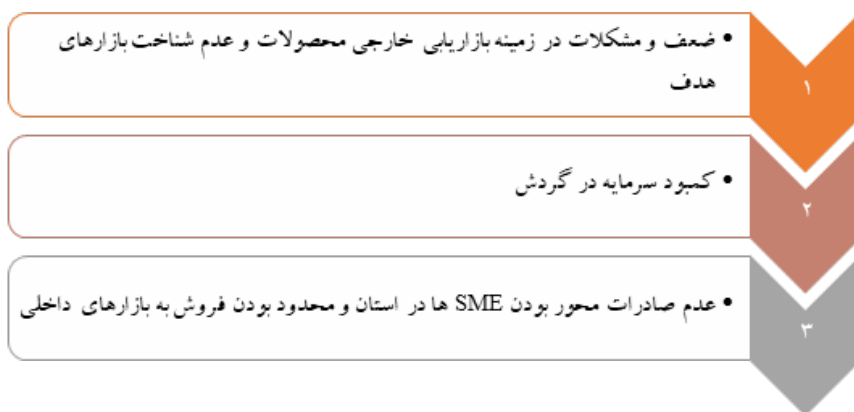
خرد را نشان می دهد. این مدل تدمین مالی در دنیا برای سرمایه گذاری های کوچک متداول است و در سال ۲۰۲۱ تأمین مالی بیش از ۱۱۸ میلیارد دلار از طریق سرمایه های خرد مردمی برای پروژه های کوچک در نظر گرفته شده است. همچنین یکی از مهمترین مولفه ها در پشتیبانی از تولید، جمع آوری همین سرمایه های خرد و محلی است که در قانون ۱۱ رفع موانع تولید نیز بدان اشاره شده است. در این مورد یکی از روش های تأمین مالی شناخته شده در دنیا، تأمین مالی جمعی (crowd Funding) است. تأمین مالی جمعی، مجموعه ای از فرصت های سرمایه گذاری در قالب ایده یا پروژه است که توسط کارآفرینان معرفی شده و از عموم مردم درخواست می شود تا برای تأمین مالی مشارکت کنند. در شکل زیر سه مولفه از مهمترین نقاط قوت صنایع کوچک و متوسط به ترتیب اهمیت نشان داده شده است. همچنین مطابق نتایج ارائه شده در جدول ۵، از بین نقاط ضعف ارائه شده در پرسشنامه، مهمترین

شکل ۱. مهم ترین نقاط قوت بنگاه های کوچک و متوسط در استان اصفهان

شناسایی نیازها و خواسته های بازار، عدم آشنایی با فنون، روش ها و مهارت های بازاریابی تولیدات، ضعف و فقدان تبلیغات و بازاریابی مناسب داخلی و خارجی، ناآشنایی هنرمندان با تجارت الکترونیک و شیوه های نوین تبلیغ محصولات و ضعف برندسازی و فقدان برندهای معتبر و مورد اعتماد اشاره شده است. در خصوص بررسی عوامل داخلی همانگونه که در شکل زیر مشاهده می شود میزان عوامل داخلی (IFE) برابر با ۴/۵۶۵ می باشد، که نشان از وضعیت مناسب عوامل درونی و قوی بودن نقاط قوت نسبت به نقاط ضعف می باشد. در ادامه نتایج پرسشنامه در خصوص فرصت ها و تهدیدهای صنایع کوچک و متوسط در استان اصفهان ارائه شده است. طبق جدول ۶، از نظر خبرگان، مولفه ای «وجود دانشگاه ها و مراکز

آنها مولفه ای «ضعف و مشکلات در زمینه بازاریابی خارجی محصولات و عدم شناخت بازارهای هدف» بوده است. در این زمینه طراحی ناهماهنگ با بازار روز دنیا، عدم بهره گیری از الگوهای جدید و قدیمی بودن طراحی محصولات تولیدی، تجهیزات نامناسب با سطح تکنولوژی پایین، تحمیل هزینه های اضافه به دلیل پراکندگی مناطق تولیدی و دوری از بازار، عدم امکان تولید انبوه در زمان کوتاه به دلیل فقدان کارگاه های مدرن و مجهز، نبود سیستم بسته بندی مناسب، نامناسب بودن وضعیت استاندارد و بی توجهی به سطح کیفی تولید و مواد اولیه برای محصولات، عدم نظارت بر کیفیت محصولات تولیدی، گران بودن مواد اولیه تولید و بالا رفتن قیمت تمام شده

● شکل ۲. مهم ترین نقاط ضعف بنگاه های کوچک و متوسط در استان اصفهان

● شکل ۳. تحلیل وضع موجود با توجه به نقاط قوت و ضعف بنگاه های کوچک و متوسط در استان اصفهان
● منبع: یافته های پژوهش

نوآور و تحقیقاتی و تربیت نیروی نخبه و تحصیلکرده «مهمترین مولفه در بین فرصت ها صنایع کوچک و متوسط در این استان بوده است. در استان اصفهان، در حال حاضر ۳۳ مرکز دانشگاهی وجود دارد که دو دانشگاه اصفهان و دانشگاه صنعتی اصفهان در بین آن ها از جایگاه ویژه ای در کشور برخوردار بوده و به جذب نیروهای نخبه و پرورش آنها در مسیر توسعه کشور و استان پرداخته اند. این نیروها پتانسیل فوق العاده ای در زمینه توسعه ای این صنایع در استان هستند. در شکل زیر سه مولفه از مهم ترین

● جدول ۶. تحلیل فرصت ها و تهدیدها در بنگاه های کوچک و متوسط در استان اصفهان

فرصت ها			
کل	وضع موجود	ضریب اهمیت	
۰/۱۱۲۵	۵	۰/۰۲۳۳	سیاست ها و بسته های حمایتی اجرایی و حقوقی از طرح های کوچک و متوسط توسط دولت
۰/۱۲۱۲	۵	۰/۰۲۴۲	ایجاد فضای ترغیبی و تشویقی برای ایجاد SME ها در شهرک های صنعتی حاشیه شهرستان ها و بخش ها
۰/۱۴۹۱	۵	۰/۰۲۶۸	کاهش بروکراسی اداری برای تشکیل SME ها و تسهیل سازی دریافت مجوزها
۰/۱۳۰۲	۵	۰/۰۲۵۱	تدوین طرح جامع ایجاد و توسعه شرکت های کوچک و متوسط کارآفرین در روستاها
۰/۱۰۴۲	۵	۰/۰۲۲۴	وجود سیستم های حمل و نقل و زیرساخت های ارتباطی
۰/۱۷۴۶	۶	۰/۰۲۹۱	فراهم کردن زمینه های سرمایه گذاری مشترک و ایجاد صندوق های سرمایه گذاری در شهرستان ها و بخش های آنها
۰/۱۲۱۲	۵	۰/۰۲۴۲	وجود مراکز مشاوره و ارائه خدمات تخصصی توسعه کسب و کار (حقوقی، مالی، مدیریتی)
۰/۱۱۶۸	۵	۰/۰۲۳۸	فراهم کردن امکان تجارت الکترونیک
۰/۰۹۶۲	۴	۰/۰۲۱۶	تأمین ضمانت نامه رسمی از SME ها برای نهادهای مالی
۰/۱۴۹۱	۶	۰/۰۲۶۸	تأمین وام مستقیم برای SME های نوآور با نرخ بهره مناسب یا نرخ ثابت بلندمدت در صنایع با مزیت نسبی استان در چارچوب سند آمایش
۰/۱۳۹۵	۵	۰/۰۲۶۰	تشویق همکاری های نوآورانه محلی با تقویت شبکه بین SME ها، بنگاه های بزرگ و سازمان های تحقیقاتی مثل دانشگاه

۰/۱۳۹۵	۵	۰/۰۲۶۰	سرمایه گذاری عمومی در سازمان های توسعه تکنولوژی شامل دانشگاه و آزمایشگاه های تحقیقاتی عمومی
۰/۱۲۵۷	۵	۰/۰۲۴۶	وجود صنایع بزرگ همانند فولاد و امکان تشکیل خوشه های مرتبط SMEs حول این صنایع
۰/۱۴۹۱	۶	۰/۰۲۶۸	وجود شهرک علم ی تحقیقاتی و بنیه خوب شرکتها دانش بنیان و امکان تشکسل SMEs مرتبط
۰/۱۷۹۹	۶	۰/۰۲۹۵	وجود دانشگاه ها و مراکز نوآور و تحقیقاتی و تربیت نیروی نخبه و تحصیلکرده
تهدید			
کل	وضع موجود	ضریب اهمیت	
۰/۰۹۱۲	۳	۰/۰۳۰۴	محیط اقتصادی با شرایط ناپایدار و همراه با نااطمینانی
۰/۰۵۸۲	۲	۰/۰۲۹۱	محدودیت دسترسی به منابع مالی
۰/۰۷۲۷	۳	۰/۰۲۴۲	تحریم کشور
۰/۰۶۲۶	۲	۰/۰۳۱۳	بی ثباتی سیاست ها به خصوص سیاست های صادراتی و عدم امکان برنامه ریزی تولیدات جهت صادرات
۰/۰۶۰۸	۲	۰/۰۳۰۴	عدم امکان محاسبه با دقت بالای نرخ بازگشت سرمایه به دلیل بی ثباتی سیاست های تولیدی
۰/۰۵۷۳	۲	۰/۰۲۸۶	نوسانات نرخ ارز و تحت تأثیر قرار گرفتن صادرات و واردات SME ها
۰/۰۵۶۴	۲	۰/۰۲۸۲	حاکم بودن رکود در اقتصاد کشور و استان
۰/۰۷۶۷	۳	۰/۰۲۵۵	ناکارآمدی سیستم بانکی در تأمین سرمایه مورد نیاز بنگاه های کوچک و متوسط
۰/۰۷۰۱	۳	۰/۰۲۳۳	واردات بی رویه کالاهای تولیدی توسط SME ها
۰/۰۷۵۳	۳	۰/۰۲۵۱	ضعف نهادهای ارایه کننده خدمات به کسب و کارها
۰/۰۵۷۳	۲	۰/۰۲۸۶	دشواری در تأمین مواد اولیه مرغوب
۰/۰۵۴۶	۲	۰/۰۲۷۳	نامناسب بودن ساختار صنعت کشور و استان و توجه بیشتر به صنایع بزرگ
۰/۰۹۶۲	۴	۰/۰۲۱۶	یکپارچه نبودن اطلاعات مورد نیاز بنگاه های خرد کوچک و متوسط
۰/۰۷۱۴	۳	۰/۰۲۳۸	عدم تأمین به موقع نقدینگی بنگاه های صنعتی و زمان بر بودن دریافت تسهیلات
۰/۰۷۱۴	۳	۰/۰۲۳۸	عدم بررسی فنی و اقتصادی دقیق طرح ها و تخصیص بهینه تسهیلات به علت تخصصی نبودن بانک ها
۰/۰۷۴	۳	۰/۰۲۴۶	روند طولانی بررسی طرح ها جهت اخذ تسهیلات که بعضاً موجب از دست دادن توجیه اقتصادی طرح با توجه به نرخ تورم، نرخ دلار، هزینه گمرک و ... می شود.
۰/۰۷۲۷	۳	۰/۰۲۴۲	عدم بکارگیری مکانیزم های جدید تأمین مالی از جمله تأمین مالی زنجیره تأمین (SCF)
۰/۰۷۸	۳	۰/۰۲۶۰	عدم وجود نهادهای مالی، بیمه ای و اعتباری تخصصی بنگاه های خرد، کوچک و متوسط
۰/۰۷۶۷	۳	۰/۰۲۵۵	فعال نبودن شرکت ها و موسسات حمل و نقل و باربری بین المللی
۰/۰۵۹۹	۲	۰/۰۲۹۹	عدم ثبات لازم در مقررات، ضوابط و سیاست های ارزی و تجاری
۰/۰۵۵۵	۲	۰/۰۲۷۷	ناهماهنگی بین مقررات و ضوابط بخش های اقتصادی کشور در خصوص واحدهای تولیدی و صنعتی
۰/۰۵۵۵	۲	۰/۰۲۷۷	ضعف قوانین مالکیت فکری در کشور
۰/۰۶۲۶	۲	۰/۰۳۱۳	عدم وجود هولدینگ های بزرگ صادراتی برای تجمیع صادرات تولیدات SME ها
۳/۵۷۷			وضع موجود عوامل خارجی

منبع: یافته های پژوهش

متوسط در استان اصفهان بوده است. در شکل زیر سه مولفه از مهم ترین تهدیدهای صنایع کوچک و متوسط به ترتیب اهمیت نشان داده شده است.

باتوجه به بررسی عوامل خارجی (EFE) و میزان کسب شده به مقدار ۳/۵۷ می توان اینگونه استنباط کرد که از لحاظ شرایط

فرصت های صنایع کوچک و متوسط به ترتیب اهمیت نشان داده شده است.

همچنین طبق جدول ۶، از نظر خبرگان، مولفه ی « نامناسب بودن ساختار صنعت کشور و استان و توجه بیشتر به صنایع بزرگ » مهمترین مولفه در بین تهدیدهای صنایع کوچک و

● شکل ۴. مهم ترین فرصت های بنگاه های کوچک و متوسط در استان اصفهان

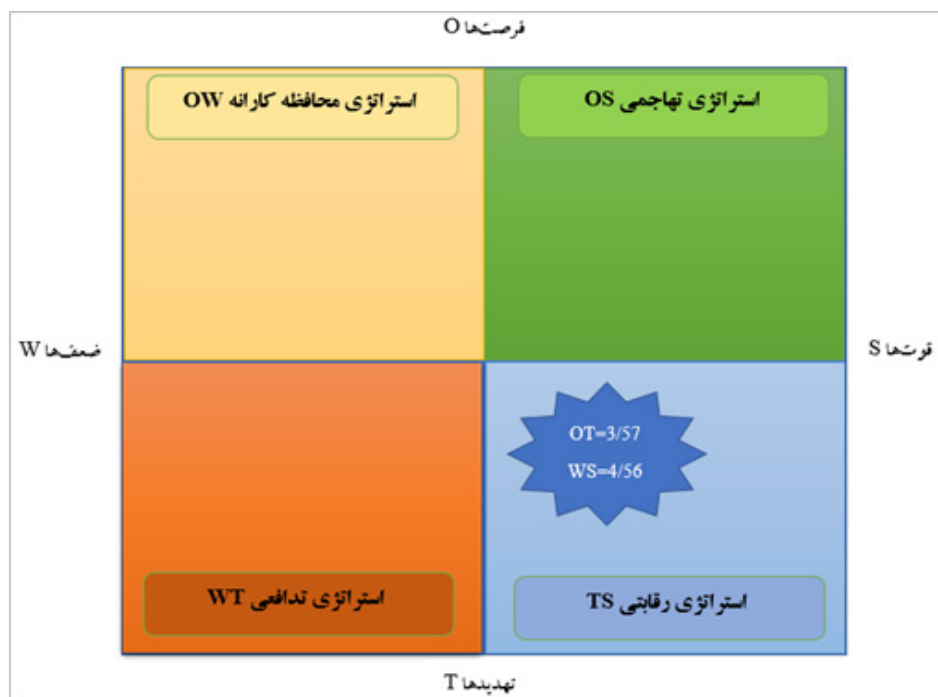
● شکل ۵. مهم ترین تهدیدهای بنگاه های کوچک و متوسط در استان اصفهان

از نظر خبرگان، مولفه ی « نامناسب بودن ساختار صنعت کشور و استان و توجه بیشتر به صنایع بزرگ » مهمترین مولفه در بین تهدیدهای صنایع کوچک و متوسط در استان اصفهان بوده است. در شکل زیر سه مولفه از مهم ترین تهدیدهای صنایع کوچک و متوسط به ترتیب اهمیت نشان داده شده است.

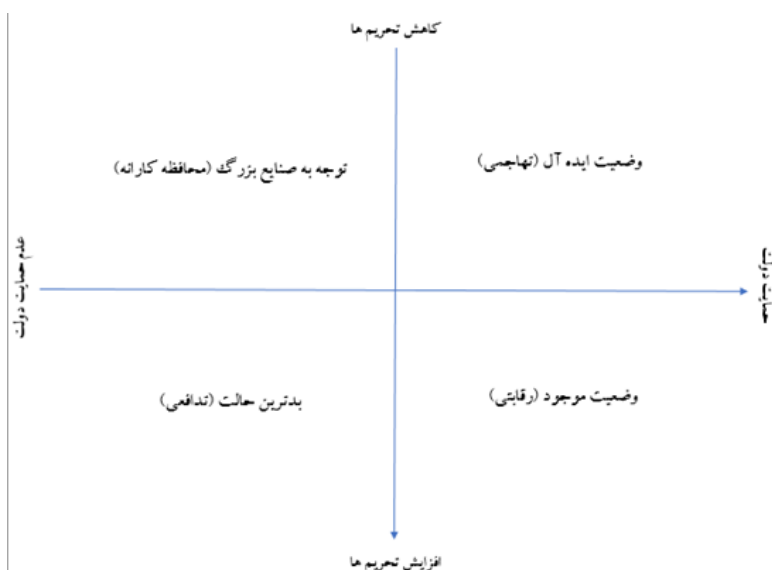

● شکل ۶. تحلیل وضع موجود خارجی با توجه به تهدیدها و فرصت های بنگاه های کوچک و متوسط در استان اصفهان
● منبع: یافته های پژوهش

● شکل ۷. تحلیل استراتژی های مرتبط با بنگاه های کوچک و متوسط در استان اصفهان با توجه به ماتریس SWOT
● منبع: یافته های پژوهش

خارجی وضعیت مناسبی وجود ندارد و تهدیدهای پیش روی می شود. صنایع کوچک بیشتر از فرصت های پیشرو می باشد که در ادامه به وضعیت کلی SME ها در پرتو ماتریس SWOT پرداخته می شود. با توجه به ماتریس های عوامل داخلی (IFE) و ماتریس عوامل خارجی (EFE) و ترسیم در ماتریس SWOT نتیجه حاصل

● شکل ۸. سناریوهای موجود در مورد بنگاه های کوچک و متوسط در استان اصفهان

سناریوی وضع شده در وضعیت ایده آل (تهاجمی) در زمانی پیش بینی می شود که با کاهش تحریم های خارجی مواجه بوده و به تبع آن افزایش حمایت دولت نیز با آن همراه شود. در این شرایط کسب و کارهای کوچک و متوسط قادر به استفاده از قوت های خود و استفاده از فرصت های پیشرو هستند تا بتوانند با توجه به مزیت های درونی خود به فعالیت بپردازند.

گردید وضعیت صنایع کوچک و متوسط در استان باتوجه به نقشی که این صنایع در تولید ناخالصی استان دارد در وضعیت رقابتی می باشد. بدین معنی که باتوجه به قوت های موجود در این صنعت و تهدیدهایی که پیشروی این صنایع وجود دارد بتوانند به صورت رقابتی به انجام امور اقتصادی بپردازند و این وضعیت استراتژی پیش آمده دقیق اصل توجه به صنایع بزرگ را رد و توجه هرچه بیشتر به صنایع کوچکتر را معطوف می کند. به عبارت دیگر و توجه به وضعیت رقابتی در صنایع کوچک نشان می دهد صنایع کوچک باید به صورت پویا و رقابتی در جامعه فعالیت و از ایجاد چپول (توجه به برندی خاص و قدرتمند در هر صنعت) در استان جلوگیری شود. لذا باتوجه به ماتریس SWOT می توان سناریوهای به شرح زیر تدوین نمود.

• وضعیت موجود (رقابتی)

در وضع موجود توجه دولت به بخش خصوص و از طرف دیگر فشارهای خارجی به خصوص تحریم های موجود بر شهرک های صنعتی پیامدهای مثبت و منفی را برای بخش صنعت داشته است. در این شرایط تهدیدهای زیادی از قبیل محیط اقتصادی با شرایط ناپایدار و همراه با نااطمینانی، محدودیت دسترسی به منابع مالی، بی ثباتی سیاست ها به خصوص سیاست های صادراتی و عدم امکان برنامه ریزی تولیدات جهت صادرات، عدم امکان محاسبه با دقت بالای نرخ بازگشت سرمایه به دلیل بی ثباتی سیاست های تولیدی، نوسانات نرخ ارز و تحت تأثیر قرار گرفتن صادرات و واردات SME ها، حاکم بودن رکود در اقتصاد کشور و استان، ناکارآمدی سیستم بانکی در تأمین سرمایه مورد نیاز بنگاه های کوچک و متوسط، ضعف نهادهای ارایه کننده خدمات به کسب و کارها، دشواری در تأمین مواد اولیه مرغوب، نامناسب بودن ساختار صنعت کشور و استان و توجه بیشتر به صنایع بزرگ، یکپارچه نبودن اطلاعات مورد نیاز بنگاه های خرد کوچک و متوسط، عدم تأمین به موقع نقدینگی بنگاه های صنعتی و زمان بر بودن دریافت تسهیلات، عدم بررسی فنی و اقتصادی دقیق طرح ها و تخصیص بهینه تسهیلات به علت تخصصی نبودن بانک ها، عدم بکارگیری مکانیزم های جدید تأمین مالی از جمله تأمین مالی زنجیره تامین (SCF)، عدم وجود نهادهای مالی، بیمه ای و اعتباری تخصصی بنگاه های خرد، کوچک و متوسط، فعال نبودن شرکت ها و موسسات حمل و نقل و باربری بین المللی، عدم ثبات لازم در مقررات، ضوابط و سیاست های ارزی و تجاری، ناهماهنگی بین مقررات و ضوابط بخش های اقتصادی کشور در خصوص واحدهای تولیدی و صنعتی، عدم وجود هولدینگ های بزرگ صادراتی برای تجمیع صادرات تولیدات SME ها برای صنعت وجود دارد و صنایع کوچک و متوسط فعال در اقتصاد را دچار مشکل و اختلال می کند. ولی نقطه آشیل یا قدرت صنایع کوچک و متوسط که این صنایع را از شرکت های بزرگ متمایز و حمایت دولت از آنها را توجیه پذیر می کند در انعطاف پذیری بالاتر نسبت به تغییر شرایط اقتصادی، مدیریت دینامیک و غیر سنتی، بالا بودن قابلیت جذب و بومی کردن تکنولوژی قابلیت بالا در پاسخگویی به نیازهای جدید

توسعه صنعتی، استفاده از امکانات محلی و سرمایه های خرد، تطابق بهتر با اکوسیستم کارآفرینی و استفاده از کارآفرینان و نوآوران گمنام که در شرایط بحرانی وجود تحریم و عدم دسترسی به تکنولوژی تولید و مواد اولیه جهت تولید را به همراه دارد این صنایع به خوبی می توانند انعطاف داشته باشند و با جذب حداقل سرمایه و با به کارگیری نیروی بومی و استفاده از ظرفیت های موجود به تولید خود ادامه دهند. مهم ترین نکته در این سناریو ایجاد بستر رقابت پویا بین این صنایع در بین خود و ایجاد بستر رقابت با صنایع بزرگ می باشد که بتوانند باتوجه به پویایی و توان رقابت و انعطاف پذیری بالا به تولید کالا و خدمات جدید و قابل رقابت با محصولات بین المللی داشته باشند. باتوجه به موارد ذکر شده، این سناریو ایجاد چپول های صنعتی (تقویت و دادن مزایایی به شرکت های بزرگ در هر صنعت) را به شدت رد می کند و ایجاد محیط رقابتی و حتی تقویت صنایع کوچک و متوسط را تایید می کند.

• وضعیت ایده آل (تهاجمی)

سناریوی وضع شده در وضعیت ایده آل (تهاجمی) در زمانی پیش بینی می شود که با کاهش تحریم های خارجی مواجه بوده و به تبع آن افزایش حمایت دولت نیز با آن همراه شود. در این شرایط کسب و کارهای کوچک و متوسط قادر به استفاده از قوت های خود و استفاده از فرصت های پیشرو هستند تا بتوانند باتوجه به مزیت های درونی خود به فعالیت بپردازند. فرصت های که پیش روی صنایع کوچک و متوسط در این شرایط قرار دارد را می توان به سیاست ها و بسته های حمایتی اجرایی و حقوقی از طرح های کوچک و متوسط توسط دولت، ایجاد فضای ترغیبی و تشویقی برای ایجاد SME ها در شهرک های صنعتی حاشیه شهرستانها و بخش ها، کاهش بروکراسی اداری برای تشکیل SME ها و تسهیل سازی دریافت مجوزها، تدوین طرح جامع ایجاد و توسعه شرکت های کوچک و متوسط کارآفرین در روستاها، وجود سیستم های حمل و نقل و زیرساخت های ارتباطی، فراهم کردن زمینه های سرمایه گذاری مشترک و ایجاد صندوق های سرمایه گذاری در شهرستان ها و بخشداری ها، وجود مراکز مشاوره و ارایه خدمات تخصصی توسعه کسب و کار (حقوقی، مالی، مدیریتی)، فراهم کردن امکان تجارت الکترونیک، تأمین ضمانت نامه رسمی از SME ها برای نهادهای مالی، تأمین وام مستقیم برای SME های نوآور با نرخ بهره مناسب یا نرخ ثابت بلندمدت در صنایع با مزیت نسبی استان در چارچوب سند آمایش، تشویق همکاری های نوآورانه محلی با تقویت شبکه بین SME ها، بنگاه های بزرگ و سازمان های تحقیقاتی مثل دانشگاه، سرمایه گذاری عمومی در سازمان های توسعه تکنولوژی شامل دانشگاه و آزمایشگاه های تحقیقاتی عمومی، وجود صنایع بزرگ همانند فولاد و امکان تشکیل خوشه های مرتبط SMES حول این صنایع، وجود شهرک علمی تحقیقاتی و بنیه خوب شرکت ها دانش بنیان و امکان تشکیل SMES مرتبط را نام برد که با ادغام قوت های اشاره شده توسط این صنایع می تواند باعث ایجاد رونق تولید و افزایش بهره وری بالا شود.

این سناریو زمانی اتفاق می افتد که تحریم ها ادامه و یا بدتر شده و دولت به خاطر کمبود ذخایر ارزی و بدهی های ایجاد شده حاصل از تحریم به ناچار چتر حمایتی خود را از صنایع کوچک و متوسط جمع می کند.

در این سناریو پیش بینی می شود دولت با کمک دیگر بخش های اقتصادی مجموعه ای از خدمات را به صنایع کوچک ارائه دهد تا انگیزه کارآفرینان برای سرمایه گذاری در این زمینه افزایش پیدا کند. زیرا توسعه صنایع کوچک در نهایت موجب رشد مناطق مختلف می شود. این خدمات شامل کمک های مالی، حمایت مالیاتی، وام های کم بهره، فضا دادن به کارآفرینان برای بازاریابی، بهبود زیرساخت ها، صدور مجوز، رهنمودهای فنی و آموزشی است. به این ترتیب دولت با امتیازهایی که می دهد نه تنها در کوتاه مدت برای کارآفرینانی که به دنبال راه اندازی صنایع کوچک هستند، ایجاد انگیزه می کند بلکه در بلندمدت نیز پایه های کارآفرینی در اقتصاد کشور را تقویت کرده و کشور را به سمت توسعه پیش می برد. در این سناریو هم توجه به صنایع کوچک به جای پرداختن به چپول های اقتصادی از اهمیتی بالایی برخوردار است در حالی که بسیاری بر این باورند که این غول های صنعتی هستند که چرخ اقتصاد کشورهای توسعه یافته را می گردانند اما بهتر است یادآور شد که صنایع کوچک نقش مهمی در اقتصاد این کشورها ایفا می کنند. در ایالات متحده آمریکا، کسب و کارهای کوچک و متوسط قلب اشتغال هستند و نیمی از نیروی کار این کشور در صنایع کوچک در قالب شرکت هایی با کمتر از ۵۰ نفر مشغول به کار هستند. بدین ترتیب شرکت های کوچک و متوسط نیروی باثباتی در اقتصاد این کشور هستند و بزرگترین گروه از صادرکنندگان را تشکیل می دهند. در میان کشورهای آسیایی نیز به طور مثال می توان به هند اشاره کرد که برای توسعه صنایع کوچک اهمیت ویژه ای قائل است، این کشور با تاکید ویژه بر صنایع کوچک در مناطق روستایی با هدف ارتقای برنامه های توسعه گام های بلندی برداشته است. با نگاهی به تجربه کشورهای مختلف می توان به این نکته اشاره کرد که جهت گیری سیاست این کشورها در راستای افزایش تعداد کسب و کارهای کوچک و متوسط برای ایجاد اشتغال و به دنبال آن افزایش صادرات و گسترش بازارهای هدف است. از آنجایی که کارآفرینان ستون اصلی خلاقیت و تولید هستند و کسب و کارهای کوچک برای موفقیت اقتصاد کلیدی هستند باید به این مهم توجه کرد. در این بین بدون کمک دولت نمی توان چندان به آینده این مسئله امیدوار بود چرا که این صنایع بیشتر به سمت کوچک شدن و انزوا پیش می روند. در این شرایط نیازمند همراهی دولت در قالب حمایت از طرح هایی که کارآفرینان ارائه می دهند، تنوع مشارکت اجتماعی و خلاق، کمک به جوانان و کمک به گروه های آسیب پذیر هستیم.

●● توجه به صنایع بزرگ (محافظة کارانه)

یکی از مهم ترین و رایج ترین سناریوهای موجود برای دولت به منظور برون رفت از فشار افکار عمومی در جهت میزان تولید ناخالص داخلی توجه به صنایع بزرگ و مادر می باشد. زیرا صنایع بزرگ در چرخه تولید هستند و نیاز به ریسک جهت سرمایه گذاری ندارند و می توانند بازدهی بالایی داشته باشند. لذا دولت ها معمولاً در زمان های کاهش تحریم راحت ترین راه را جهت بهبود تولید ناخالص انجام داده و سیل حمایت های خود را

به سوی شرکت های بزرگ راهی می کنند. دولت های درگیر با تحریم، رفع تحریم ها را موقعیتی استثنایی جهت بهبود تولید ناخالص داخلی و افزایش صادرات می دانند لذا ضعف های موجود در صنایع کوچک را از جمله پایین بودن سطح مهارت و سطح تکنولوژی نسبت به صنایع بزرگ، عدم تناسب کیفیت تولیدات با استانداردهای جهانی جهت ارائه در بازارهای جهانی، ضعف و مشکلات در زمینه بازاریابی خارجی محصولات و عدم شناخت بازارهای هدف، عدم صادرات محور بودن SMEs در کشور و استان و محدود بودن فروش به بازارهای داخلی، عدم بررسی فنی و اقتصادی دقیق طرح ها توسط صاحبان کسب و کار، ناتوانی در رقابت به دلیل بالا بودن قیمت تمام شده کالای داخلی نسبت به رقبای جهانی، کمبود سرمایه در گردش و ضعف در ارائه خدمات پس از فروش را عامل های ناتوانی صنایع کوچک و متوسط می دانند و سرمایه گذاری در صنایع کوچک و متوسط را در موقعیت طلایی همچون رفع تحریم را امری عیب و بهبوده می دانند. به این خاطر نیز در دولت یازدهم و دوازدهم که وقایع سیاسی بر بهبود تحریم ها به دلیل تعهد برجام قوت بخشیده بود، تئوری چپول (که یک اصلاح گرای است و کره جنوبی به منظور بهبود صنعت خود برای هر صنعت یک شرکت را مادر معرفی کرد و بیان داشت که باید تمام اعضای آن صنعت پیروی مطلق از آن شرکت را داشته باشند) مطرح گردید.

●● بدترین حالت (تدافعی)

این سناریو زمانی اتفاق می افتد که تحریم ها ادامه و یا بدتر شده و دولت به خاطر کمبود ذخایر ارزی و بدهی های ایجاد شده حاصل از تحریم به ناچار چتر حمایتی خود را از صنایع کوچک و متوسط جمع می کند. لذا در این وضعیت صنایع کوچک و متوسط را تهدیدهای محیطی به شدت تحت فشار قرار داده و باتوجه به مشکلاتی ایجاد شده به تبع تهدیدها ضعف ها نیز به شدت نمایان شده و صنایع کوچک و متوسط را به تعطیلی می کشاند. شاید بتوان این سناریو را اواخر دولت دهم به وضوح مثال زد که بسیاری از صنایع کوچک و متوسط به تعطیلی کشانده شد.

●● جمع بندی و ارائه راه کارها

بر اساس تعاریف گوناگون، صنایع کوچک و متوسط به صناعی گفته می شود که به تخصص پیچیده و سرمایه گذاری کلان وابسته نیستند. صناعی که در تولید و عرضه پیچیدگی خاصی ندارند، به نیروی انسانی گسترده نیاز ندارند، در مدیریت مستقل هستند و موجب رشد کارآفرینی، نوآوری و پویایی در اقتصاد می شوند. معیار تعریف همه جانبه SME ها در کشورهای مختلف متفاوت است. در ایران، تنها عامل دسته بندی SME ها، اشتغال بوده، به طوری که در وزارت صنایع و بانک مرکزی اندازه ی بنگاه های با تعداد کارکن کمتر از ۵۰ نفر را صنایع کوچک و از ۵۰ تا ۱۵۰ نفر را صنایع متوسط و از ۱۵۰ نفر به بالا را بنگاه های بزرگ صنعتی می نامند. در این گزارش، هدف آن بود که با بررسی صنایع کوچک و متوسط در استان اصفهان، نقش آن ها در GDP استان مشخص شود و با تحلیل ماتریس SWOT، مهمترین

اصلاح ساختار
تأمین مالی
بنگاه های کوچک
و متوسط، از
طریق تأمین مالی
هزینه های مربوط به
نوسازی و بازسازی و
همچنین هزینه های
مربوط به اصلاح
ساختار بنگاه های
کوچک و متوسط
و تأمین مخارج
مربوط به دستیابی
به فناوری های
پیشرفته برای ورود
این بنگاه ها به
بازارهای جهانی به
شکل انتشار اوراق.

نقاط قوت، ضعف و تهدیدها و فرصت های این صنایع مشخص شود و در نهایت بهترین استراتژی در مورد آنها تعیین شود. طبق آخرین آمار ارائه شده در سال ۱۳۹۷، ۲۴/۵۹ درصد از ارزش افزوده بخش صنعت استان اصفهان، مربوط به کارگاه های کوچک و متوسط (زیر ۱۰۰ نفر کارکن) است. همچنین صنایع کوچک و متوسط (کارگاه های زیر صد نفر کارکن) در استان اصفهان، با تعداد ۳۴۹۴ کارگاه، ۹۲/۳۵ درصد از کل کارگاه های صنعتی استان در سال ۱۳۹۷ را به خود اختصاص داده اند. در این سال، بیشترین سهم کارگاه های صنعتی مربوط به کارگاه های صنعتی با نیروی کار ۴۹-۱۰ نفر کارکن می باشد که با ۳،۱۳۶ کارگاه، ۸۱/۹۹ درصد از کارگاه های صنعتی استان را به خود اختصاص داده اند. با تحلیل ماتریس SWOT برای این صنایع در استان اصفهان، مشخص شد که مهمترین نقاط قوت و ضعف این صنایع به ترتیب عبارتند «استفاده از امکانات محلی و سرمایه های خرد» و «ضعف و مشکلات در زمینه بازاریابی خارجی محصولات و عدم شناخت بازارهای هدف». در این خصوص، بررسی عوامل داخلی حاکی از وضعیت مناسب عوامل درونی و قوی بودن نقاط قوت نسبت به نقاط ضعف در این صنایع استان می باشد. همچنین با تحلیل این ماتریس در مورد SME ها در استان مشخص شد که مهمترین فرصت ها و تهدیدها در استان در مورد این صنایع به ترتیب عبارتند از: «وجود دانشگاه ها و مراکز نوآور و تحقیقاتی و تربیت نیروی نخبه و تحصیل کرده» و «نامناسب بودن ساختار صنعت کشور و استان و توجه بیشتر به صنایع بزرگ». در این مورد نیز باتوجه به بررسی عوامل خارجی (EFE) این نتیجه به دست آمد که از لحاظ شرایط خارجی وضعیت مناسبی در این صنایع وجود ندارد و تهدیدهای پیش روی صنایع کوچک بیشتر از فرصت های پیشرو می باشد. بنابراین باتوجه به ماتریس های عوامل داخلی (IFE) و ماتریس عوامل خارجی (EFE) و ترسیم در ماتریس SWOT وضعیت صنایع کوچک و متوسط در استان باتوجه به نقشی که این صنایع در تولید ناخالص استان دارند، وضعیت رقابتی می باشد. بدین معنی که باتوجه به قوت های موجود در این صنایع و تهدیدهایی که پیشروی این صنایع وجود دارد بتوانند به صورت رقابتی به انجام امور اقتصادی بپردازند و این وضعیت استراتژی پیش آمده اصل توجه به صنایع بزرگ را رد و توجه هرچه بیشتر به صنایع کوچکتر را معطوف می کند. بنابراین برای توسعه شرکت های کوچک و متوسط (SME ها) در استان اصفهان می توان راه کارهای زیر را در نظر داشت:

- استان. در این مورد اعطای تسهیلات لازم برای خرید و نصب سخت افزارها و تجهیزات مورد نیاز می تواند اثرگذار باشد.
- اعطای مشوق های مالیاتی برای ارجاع کار از سوی شرکت های بزرگ به بنگاه های کوچک و متوسط و توسعه ی فرهنگ پیمانکاری جزء و نظارت بر روابط سالم بین شرکت های بزرگ و بنگاه های کوچک و متوسط با هدف سالم سازی قراردادهای مربوط به ارجاع کارهای پیمانکاری جزء.
- پشتیبانی مالی از بنگاه های کوچک و متوسط با هدف تقویت قدرت رقابتی بنگاه های کوچک و متوسط در مناقصه ها و مزایده ها و از طریق تشکیل صندوق مشترک بین این شرکت ها.
- حمایت از بانوان کارآفرین از طریق برنامه های مختلفی شامل حمایت های مالی و غیرمالی برای تشویق بانوان کارآفرین جهت تأسیس بنگاه های کوچک و متوسط.
- جمع آوری نظرات بنگاه های کوچک و متوسط با هدف اصلاح قوانین جهت درک بهتری از مشکلات پیش روی این بنگاه ها و تدوین قوانین مرتبط با این بنگاه ها.
- حمایت های مربوط به بازاریابی از طریق تشویق سازمان ها و موسسات دولتی و محلی برای خرید از بنگاه های کوچک و متوسط، تشکیل نمایشگاه های دائمی و سالانه از تولیدات و محصولات بنگاه های کوچک و متوسط و نیز تأسیس مرکز عمومی توزیع ساخته ها و تولیدات بنگاه های کوچک و متوسط.
- فراهم آوردن امکان تفاهم و مشارکت کارآفرینان و سرمایه گذاران در پروژه های مربوط به ایجاد کسب و کارهای جدید.
- اعطای معافیت های مالیاتی برای سرمایه گذاران در کسب و کارهای جدید و در نظر گرفتن وام و معافیت های مالیات بردارآمد، ثبت و... برای این نوع کسب و کارها از جمله مساعدت هایی است که در چارچوب سیاست حمایت از تأسیس کسب و کارهای جدید می تواند اعمال شود.
- تأسیس پارک های صنعتی و تأمین زمین با شرایط قیمتی مطلوب به صورت خرید یا اجاره به شرط تملیک برای بنگاه های کوچک و متوسط.
- مساعدت در توسعه فناوری های جدید توسط بنگاه های کوچک و متوسط از طریق ایجاد صندوق های مالی-اعتباری جهت حمایت از بنگاه های کوچک و متوسط برای خرید فناوری های جدید.
- ایجاد کنسرسیومی بین صنایع، دانشگاه ها و موسسات تحقیقاتی برای پیشبرد «توسعه فناوری».
- ایجاد سازمانی برای خدمات مشاوره ای تخصصی به این بنگاه ها و مساعدت هایی برای اخذ استانداردهای ایزو توسط بنگاه های کوچک و متوسط.
- تدوین پروژه برای بررسی و مطالعه جامع نیازهای تکنولوژیکی بنگاه ها برای ترسیم سیمای دقیق نیازها و آگاهی از وضعیت و توان رقابتی این نوع بنگاه ها در زمینه استفاده از فناوری.